

PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

DĖL PRITARIMO IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOMS

2018 m. rugpjūčio 22 d. Nr. *T-108*

Prienai

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“ patvirtinto ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo 3 punktu ir atsižvelgdama į Prienų lopšelio-darželio „Pasaka“ 2018-07-31 prašymą Nr. (4.4.)-D2-35 „Dėl pritarimo ikimokyklinio ugdymo programai“, Prienų r. Skriaudžių pagrindinės mokyklos 2018-08-14 raštą Nr. P-88 „Dėl pritarimo ikimokyklinio ugdymo programai“, Prienų r. Stakliškių gimnazijos 2018-08-10 prašymą Nr. SD-86 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos“, Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazijos 2018-08-10 raštą Nr. (1.12)-V11-129 „Dėl pritarimo Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriaus ikimokyklinio ugdymo programai“, Prienų rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

1. Pritarti pridedamoms ikimokyklinio ugdymo programoms:
 - 1.1. Prienų lopšelio-darželio „Pasaka“ ikimokyklinio ugdymo programai;
 - 1.2. Prienų r. Skriaudžių pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo skyriaus programai;
 - 1.3. Prienų r. Stakliškių gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriaus programai;
 - 1.4. Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriaus programai.
2. Pripažinti netekusiais galios:
 - 2.1. Prienų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. birželio 29 d. sprendimo Nr. T3-170 „Dėl pritarimo ikimokyklinio ugdymo programoms“ 1.1 papunktį;
 - 2.2. Prienų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gegužės 28 d. sprendimą Nr. T3-111 „Dėl pritarimo Prienų r. Skriaudžių pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo skyriaus ikimokyklinio ugdymo programai“;

2.3. Prienų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 30 d. sprendimo Nr. T3-276 „Dėl pritarimo ikimokyklinio ugdymo programoms“ 1.1 papunktį;

2.4. Prienų rajono savivaldybės tarybos 2016 m. birželio 30 d. sprendimą Nr. T3-160 „Dėl pritarimo Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriaus ikimokyklinio ugdymo programai“.

Šis sprendimas per vieną mėnesį nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyriui (Laisvės al. 36, Kaunas) arba Regionų apygardos administraciniam teismui bet kuriuose teismo rūmuose (Šiaulių rūmai, Dvaro g. 80, Šiauliai; Panevėžio rūmai, Respublikos g. 62, Panevėžys; Klaipėdos rūmai, Galinio Pylimo g. 9, Klaipėda; Kauno rūmai, A. Mickevičiaus g. 8A, Kaunas).

Savivaldybės meras

Prienų rajono savivaldybės
administracijos direktoriaus pavaduotoja

Rima Zablackienė

2018-08-16

Prienų rajono savivaldybės administracijos
Švietimo skyriaus vedėjas

Rimvydas Zaiškas

2018-08-16

Prienų rajono savivaldybės administracijos
Teisės ir personalo skyriaus vedėja

Vytautė Disugėlytė

Prienų rajono savivaldybės administracijos
Bendrojo skyriaus vyriausioji specialistė
(kalbos tvarkytoja)

Vaida Peleckienė

2018-08-16

**PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS
ŠVIETIMO SKYRIUS**

Biudžetinė įstaiga. Laisvės a. 12, LT-59126 Prienai,
tel. (8 319) 61 134, faks. (8 319) 61 199, el. p. r.zailskas@prienai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 288742590

Prienų rajono savivaldybės tarybai

**SPRENDIMO „DĖL PRITARIMO IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOMS“
PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

2018-08-17 Nr. PAR-223

Prienų lopšelis-darželis „Pasaka“ 2018-07-31 prašymu Nr. (4.4.)-D2-35, Prienų r. Skriaudžių pagrindinės mokykla 2018-08-14 raštu Nr. P-88, Prienų r. Stakliškių gimnazija 2018-08-10 prašymu Nr. SD-86, Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazija 2018-08-10 raštu Nr. (1.12)-V11-129 kreipėsi į Prienų rajono savivaldybę prašydamos pritarti atnaujintoms ikimokyklinio ugdymo programoms.

Šios programos atnaujintos atsižvelgiant į didėjantį ikimokyklinio ugdymo grupių skaičių (esamose programose numatytas mažesnis grupių skaičius, nei bus 2018–2019 m. m.). 2018–2019 m. m. visose minėtose švietimo įstaigose bus atidaroma po vieną naują grupę: lopšelyje-darželyje „Pasaka“ vietoj 10 ikimokyklinio ugdymo grupių bus 11, Skriaudžių pagrindinėje mokykloje ir Stakliškių gimnazijoje – vietoj 2 grupių bus trys, Veiverių Tomo Žilinsko gimnazijoje – vietoj 3 grupių bus 4. Teikiamose programose taip pat atnaujintos nuostatos dėl vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo pagal 2015 m. išleistas „Ikimokyklinio ugdymo metodines rekomendacijas“ ir 2014 m. išleistą „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą“.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627 patvirtinto Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo 3 punktu švietimo teikėjų, kurie vykdo ikimokyklinio ugdymo programą, savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija teikia pritarimą programai.

Siūlome pritarti pateiktoms ikimokyklinio ugdymo programoms.

Šio sprendimo projekto poveikis antikorupeciniu aspektu nevertintinas.

Švietimo skyriaus vedėjas

Rimvydas Zailskas

Prienų rajono savivaldybės administracijos
Švietimo skyriaus vyriausioji specialistė
(laikinosi vietoje)

Vaida Peleckienė

PRITARTA
Prienu rajono savivaldybės tarybos
2018 m. rugpjūčio d.
sprendimu Nr.

PRIENŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „PASAKA“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ikimokyklinio ugdymo programos „Augu, žaidžiu, pažįstu“ teikėjas – Prienu lopšelis-darželis „Pasaka“, neformaliojo švietimo savivaldybės institucija, įsteigta 1973 m.
2. Teisinė forma – Prienu rajono savivaldybės viešasis juridinis asmuo, veikiantis kaip biudžetinė įstaiga, turinti sąskaitą banke ir antspaudą.
3. Mokykla vykdo neformaliojo švietimo programą.
4. Mokyklos grupė – ikimokyklinio ugdymo mokykla.
5. Adresas: F. Vaitkaus g. 2, Prienai, tel. (8 319) 52 667; el. p. pasaka@prienai.lt.
6. Ikimokyklinio ugdymo paslaugos teikiamos vaikams nuo 1 iki 6 metų amžiaus.
Įstaiga dirba penkias darbo dienas per savaitę. Dienos darbo laikas – 10 val. 30 min. arba 24 valandos.
7. Mokymo (ugdymo) kalba – lietuvių.
8. Mokyklos steigėjas – Prienu rajono savivaldybė.
9. Mokymo forma – dieninė, savaitinė.
10. Veiklos rūšys – priešmokyklinis, ikimokyklinis ir specialusis ugdymas.
11. Vaikų poreikiai:
 - 11.1. saugumo jausmas;
 - 11.2. pasitikėjimo jausmas;
 - 11.3. individualybės ir savojo „aš“ išsaugojimas;
 - 11.4. žaidimas ir aktyvi veikla;
 - 11.5. bendravimas su bendraamžiais;
 - 11.6. patirties kaupimas per stimuliavimą, tyrinėjimą, eksperimentavimą, saviraišką.
12. Pedagogų ir kitų specialistų pasirengimas:

12.1. Įstaigoje sukomplektuota specialistų komanda, reikalinga vaikų ugdymo(si) poreikiams tenkinti ir ankstyvajai pedagoginei ir fizinei korekcijai vykdyti:

- vaikus ugdo patyrusios auklėtojos, priešmokyklinio ugdymo pedagogė, papildomo-muzikinio ugdymo pedagogė;
- socialinė pedagogė tiria šeimos socialinę padėtį, bendradarbiauja su savivaldybės socialinės apsaugos bei sveikatos institucijomis, konsultuoja tėvus vaiko teisių klausimais;
- logopedė tiria vaikų kalbą ir šalina kalbos ir kalbėjimo sutrikimus;
- specialioji pedagogė tiria ir nustato vaikų pažintinių gebėjimų lygį, lavina dėmesį, atmintį, girdimąjį ir regimąjį suvokimus, smulkiąją motoriką;
- kineziterapeutė formuoja, grąžina sutrikusias judesio ir judėjimo funkcijas;
- gydytoja stebi vaikų sveikatą, konsultuoja tėvus ir pedagogus, skiria sveikatinimo procedūras;
- masažuotoja atlieka masažus bei kitas sveikatą grąžinančias bei stiprinančias procedūras.

12.2. Veikia Vaiko gerovės komisija.

12.3. Pedagogai sistemingai tobulina savo profesines kompetencijas studijuodami, dalyvaudami rajono bei respublikos seminaruose, konferencijose. Sukaupta patirtimi dalijasi organizuodami ugdymo priemonių parodas, skaitydami pranešimus, rengdami seminarus-praktikumus.

12.4. Organizuojant ir užtikrinant kokybišką ugdymo(si) procesą, pedagogų ir kitų specialistų komanda siekia vaiko ugdymo(si) vienovės ir darnos su šeima.

13. Švietimo teikėjo savitumas:

13.1. Atsižvelgiant į vaikų individualius ugdymo(si) poreikius, teikiamas ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas nuo 1 iki 6 m.

13.2. Įstaiga dalyvauja tarptautiniuose ir respublikiniuose projektuose:

- Atviros Lietuvos fondo Egmonto projektas (Danija) įkvėpė pedagogus nuolatinėms novatoriškoms paieškoms, mokė paprastumo, demokratiškumo;
- respublikinės sveikatą stiprinančių ikimokyklinių įstaigų asociacijos „Sveikatos želmenėliai“ projekto dėka įstaigoje parengta „Sveikos ir saugios gyvensenos ugdymo“ programa.

13.3. Vykdoma ankstyvoji pedagoginė ir fizinė korekcija specialiųjų poreikių turintiems vaikams. Specialiųjų poreikių vaikai ugdomi įstaigos darbuotojams veikiant komandiniu principu. Šiose grupėse naudojama kompensacinė technika ir specialios ugdymo priemonės.

13.4. Sudarytos sąlygos visapusiškam individualių ugdymosi poreikių turinčių vaikų lavinimui: įrengta kineziterapijos salė, masažo kabinetas su vandens procedūromis, sensomotorinio lavinimo kambarys.

14. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai:

14.1. Tėvai (globėjai) ir vietos bendruomenė pageidauja, jog ugdytiniai lopšelyje-darželyje įgytų gebėjimo bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais įgūdžių, būtų plėtojama vaikų emocinė, socialinė, kultūrinė patirtis; įgytų savarankiškumo įgūdžių; jaustų saugumo jausmą; būtų mylimi; turiningai ir įdomiai praleistų laiką; būtų tinkamai prižiūrimi; ugdytųsi visapusiškus gebėjimus, teikiant papildomą muzikinį ugdymą; būtų atsižvelgiama į kiekvieno vaiko individualius ugdymo(si) poreikius ir laiku teikiama reikiama korekcinė pagalba; turėtų tinkamą motyvaciją tolimesniam ugdymui(si) mokykloje.

14.2. Organizuojant ugdymą atsižvelgiama į tėvų lūkesčius, pageidavimus ir laikomasi šių nuostatų:

- prioritetinis vaidmuo ugdant vaiką tenka šeimai;
- atsižvelgiama į šeimos tradicijas, įpročius, nuostatas;
- ugdymo procese siekiama išlaikyti namų dvasią;
- pedagogai gerbia tėvus, tėvai – pedagogus;
- nuolatos ieškoma naujų bendravimo ir bendradarbiavimo formų;
- išlaikomas konfidencialumas, vertinant vaikų fizinį ir psichinį išsivystymą;
- vadovaujamosi samprata, jog šeima ir įstaiga dalijasi vaiko gerovės užtikrinimo atsakomybe;
- ikimokyklinis ugdymas padeda šeimai atlikti vaiko ugdymo funkcijas, tenkina vaiko poreikius visose pakopose.

15. Regiono socialiniai-kultūriniai ypatumai:

15.1. Lopšelis-darželis „Pasaka“ įsikūręs palankioje geografinėje vietoje. Čia patogų atvykti viso rajono kaimo vietovėse gyvenantiems vaikams (arti autobusų stotis). Netoliese miesto parkas, Nemunas, Žvėrinčiaus miškas, Prienų krašto muziejus, Prienų „Revuonos“ pagrindinė, Prienų meno mokyklos.

15.2. Dauguma įstaigą lankančių vaikų auga palankioje socialinėje aplinkoje. Šeimų socialinė padėtis patenkinama.

15.3. Įstaiga atvira, demokratiška, bendradarbiaujanti su šalia esančiu Prienų krašto muziejumi, Prienų meno, „Revuonos“ pagrindine, „Saulutės“, „Gintarėlio“, Birštono m. „Vyturėlio“ vaikų lopšeliais-darželiais.

16. Teisinė bazė:

16.1. Lopšelyje-darželyje vaikas – pats svarbiausias asmuo ir priimamas kaip individuali asmenybė. Garantuojama teisė augti sveikam, gyventi saugioje aplinkoje, būti mylimam ir ugdomam

pagal individualius poreikius ir gebėjimus. (Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. (Žin., 19 Nr. 60 – 1501).

17. Filosofinė kryptis:

17.1. Pedagogės savo darbe vadovaujasi humanistinės filosofijos psichologų ir pedagogų C. Rogerso, A. Maslow, R. Steino, progresyvistinės – J. Dewey, W. H. Kilpatricko, kognityvinės – Ž. Pjaže, V. Vygotskio ugdymo krypties filosofinėmis, pedagoginėmis idėjomis arba pedagoginių metodinių sistemų elementais. Remiantis minėtų autorių teorijomis, siekiama ugdyti aktyvų ir sąmoningą savo šalies ir pasaulio pilietį – asmenį, pasirengusį profesinei veiklai, pasiryžusį ir gebantį adaptuotis besikeičiančiame socialiniame, ekonominiame gyvenime.

II SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

18. Prienų lopšelyje-darželyje „Pasaka“ vaikų ugdymas organizuojamas vadovaujantis šiais principais:

- humaniškumo (vaikas gerbiamas kaip asmenybė, gerbiama vaiko šeima, neatsižvelgiant į jos gebėjimą rūpintis vaiku, formuojama teisinga samprata apie neįgalius žmones);
- demokratiškumo (kiekvienas saugus ir orus dėl savo socialinės, rasinės, kultūrinės ir tautinės tapatybės, gerbiamos kiekvieno vaiko individualios prigimtinių savybės);
- tautiškumo;
- ugdymo lankstumo, tęstinumo ir perimamumo (nuolat palaikomas ryšys su šeima, pedagogai bendradarbiauja tarpusavyje, sekamas vaikų tolesnis ugdymasis ir adaptacija, palaikomi ryšiai su pradinių klasių mokytojais ir specialiaisiais pedagogais);
- ugdymo individualumo ir vienodų galimybių (ugdymo priemonės ir būdai parenkami atsižvelgiant į vaiko individualius gebėjimus; ypatingas dėmesys skiriamas vaikams, turintiems individualių ugdymo(si) poreikių: apleistiems, gyvenantiems atokiau bei socialinės atskirties šeimose – visiems sudaromos vienodos ugdymo(si) sąlygos);
- partnerystės su šeima (įstaiga padeda šeimai ugdyti ir rengti vaiką mokyklai, teikia metodinę pagalbą);
- integracijos (individualių ir specialiųjų poreikių turintys vaikai ugdomi kartu su visais, dalyvauja bendruose renginiuose, šventėse bei projektuose);

- funkcionalumo (siekiama vaikų savarankiškumo, formuojami įgūdžiai ir gebėjimai, padėsiantys prisitaikyti gyventi nuolat besikeičiančioje visuomenėje; specialiųjų poreikių vaikai mokomi savęs apsitarnavimo įgūdžių);

- konfidencialumo.

III SKYRIUS

TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

19. Tikslas – šeimos ir ugdymo įstaigos pastangomis garantuoti visapusišką ir kokybišką vaiko ugdymą; sukurti sąlygas, padedančias tenkinti prigimtinius, kultūrinius, estetinius, socialinius bei pažintinius poreikius; teikti kvalifikuotą korekcinę pagalbą specialiųjų poreikių vaikams.

20. Uždaviniai:

- padėti atsiskleisti kiekvieno vaiko gebėjimams ir privalumams;
- ugdyti teigiamą savęs vertinimą, pasitikėjimą savo jėgomis;
- sudaryti sąlygas įgyti žaidimų, veiklos greta kitų ir drauge gebėjimų, bendravimo, bendradarbiavimo ir problemų sprendimo bei sunkumų įveikimo patirtį;
- garantuoti vaikų sveikatos ir gyvybės apsaugą, sudaryti sąlygas įgyti poreikį sveikai gyventi, saugiai veikti ir judėti;
- padėti atrasti įvairius savęs, socialinės aplinkos ir gamtos pažinimo būdus stebint, tyrinėjant, eksperimentuojant, savarankiškai ieškant informacijos;
- padėti vaikams išsaugoti ir gilinti ryšį su gimtine, atskleisti gimtojo Prienų krašto grožį, sudominti jo istorija ir žmonėmis;
- sudaryti sąlygas girdėti sakinčius pasakojimus, tautosaką, grožinės bei pažintinės literatūros kūrinius, plėtoti vaikų kalbą kaip saviraiškos, bendravimo ir pažinimo priemonę;
- skatinti vaiko iniciatyvą, savarankiškumą, saviraišką; padėti suvokti savo kūrybines galias;
- sukurti funkcionalią, estetišką aplinką, padedančią kokybiškai ugdyti vaikus, turinčius skirtingas socialines sąlygas, skirtingus gebėjimus bei specialiuosius ugdymo poreikius;
- kompensacinėmis ir korekcinėmis priemonėmis stiprinti specialiųjų poreikių vaikų fizinę ir psichinę sveikatą, tenkinti aktyvumo ir judėjimo poreikį, palengvinti socializaciją;
- suformuoti ir lavinti sutrikusios raidos vaikų pažinimo, kalbos bei motorines funkcijas;
- ugdymo procese taikyti metodus ir technologijas, padedančias atsiskleisti vaikui, skatinančias saviraišką ir individualios raidos plėtrą;

- formuoti teigiamą emocinį įstaigos mikroklimatą, ypač specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų grupėse;

- kurti partneriškus tėvų ir įstaigos bendruomenės santykius, formuoti demokratines tėvų nuostatas, teikti kvalifikuotą metodinę pagalbą.

IV SKYRIUS

UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

21. Programoje „Augu, žaidžiu, pažįstu“ ugdymo turinys sudarytas atsižvelgiant į Ilimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašo (2014 m.) rekomendacijas. Ugdydami vaiką siekiame, kad jis augtų:

- sveikas,
- orus,
- bendraujantis,
- smalsus,
- kuriantis,
- sėkmingai besiuogdantis.

Vadovaujantis šiais ugdymo siekiais, ugdymosi pasiekimų sritys jungiamos į 6 grupes.

22. Pasiekimų grupė „sėkmingai besiuogdantis“:

- iniciatyvumas ir atkaklumas;
- tyrinėjimas;
- problemų sprendimas;
- kūrybiškumas;
- mokėjimas mokytis;

sujungia nuostatas ir gebėjimus, susijusius su visomis kitomis pasiekimų sritimis.

Išskirtos pasiekimų sričių grupės atitinka socialinę, pažinimo, komunikavimo, sveikatos saugojimo ir stiprinimo, meninę, mokėjimo mokytis kompetencijas. Kiekviena kompetencija ugdoma orientuojantis į esminius gebėjimus, nuostatas ir vaiko patirtį. Per jas atskleidžiama 18 vaiko ugdymo(si) sričių. Kompetencijos ugdomos kasdieninėje tikslingai organizuotoje ir savaiminėje spontaniškoje vaiko veikloje grupėje, lauke, išvykose, renginiuose, šeimoje. Į ugdymą žiūrima iš vaiko perspektyvos – vaikas pripažįstamas kaip savo poreikius, interesus bei patirtį turinti individualybė, gebanti autentiškai mokytis ir kaupti patirtį sąveikaudama su pedagogais ir kitais vaikais. Kiekvienas

vaikas sėkmingai ugdosi pagal savo galias, savo gyvenimo patirtį ir to paties amžiaus vaikų pasiekimai gali skirtis. Orientuojamasi į vaiko vertybinių nuostatų, gebėjimų, žinių ir supratimo visuminį ugdymąsi.

23. Vaiko gebėjimus, vertybines nuostatas ir veiksenas suskirstėme į 6 ugdymo sritis, kurias sudaro tam tikrų pagrindinių gebėjimų ugdymas bei į visas sritis integruojamų gebėjimų ugdymas:

- Sveikatos ugdymo kryptis – sveiko vaiko ugdymas;
- Socialinio ugdymo kryptis – oraus vaiko ugdymas;
- Komunikavimo kryptis – bendraujančio vaiko ugdymas;
- Pažinimo ugdymo kryptis – smalsaus vaiko ugdymas;
- Meninio ugdymo kryptis – kuriančio vaiko ugdymas;
- Mokančio mokyti kryptis – atkaklaus vaiko ugdymas.

24. Programoje išskirtos trys ugdymo turinio sudedamosios dalys:

- vertybinė nuostata, esminis gebėjimas;
- 1–3 m. vaikų veikseną;
- 4–6 m. vaikų veikseną.

25. Sveikatos ugdymo kryptis – sveiko vaiko ugdymas:

- kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai;
- fizinis aktyvumas;

(iniciatyvumas ir atkaklumas; tyrinėjimas; problemų sprendimas; kūrybiškumas; mokėjimas mokyti)

Kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai		
Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	Vaikų veiksenos	
	1–3 metų vaikai	4–6 metų vaikai
Noriai ugdosi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.	- Pratinasi nusakyti savo savijautą, norus.	- Rengia, prižiūri lėles, jas prausia, šukuoja.
Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.	- Paprašo arba parodo, kad nori į tualetą, padedamas suaugusio, susitvarko.	- Savarankiškai naudojami tualetu.
	- Valgo ir geria padedamas arba savarankiškai.	- Savarankiškai apsirengia, nusirengia, apsiauna, nusiauna batus.
	- Padeda suaugusiems į vietą sudėti žaislus, priemones.	- Nusako savo savijautą.
	- Padedami auklėtojos, plaunasi, nusišluosto rankas, veidą.	- Realiai suvokia savo gebėjimus: kas sekasi geriau, kas prasčiau.
	- Bando segti sagas, varstyti raištelius, apsiauti, apsirengti,	- Džiaugiasi savo laimėjimais.
		- Dalyvauja probleminiuose pokalbiuose apie saugų elgesį.
		- Valgo tvarkingai, geba naudotis stalo įrankiais, pasako, jog maistas mums reikalingas, kad augtume sveiki. Geba įvardinti sveiko maisto produktus.
		- Išmoka saugiai ir savarankiškai elgtis bei

	ir nusirengti padedami suaugusiojo. - Žaisdamas prausia, rengia, valgydina lėles.	orientuotis naujoje aplinkoje.
Fizinis aktyvumas		
Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	Vaikų veiksenos	
	1–3 metų vaikai	4–6 metų vaikai
Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tiksliai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.	- Ploja, ridena, meta, gauda kamuolį. - Veria ant virvutės sagas, tiksliau konstruoja. - Įkerpa popieriaus kraštą. - Geriau derina akies, rankos, abiejų rankų, kojų judesius. - Meta, gauda, spiria, vejasi kamuolį nurodyta kryptimi. - Laikydamasis suaugusiojo rankos užlipa ir nulipa laiptais. - Pralenda pro kliūtis keturpėsčias. - Juda greičiau-lėčiau, bėga tiesiomis kojomis. - Atsispirdamas abiem kojom pašoka nuo žemės, nušoka nuo laiptelio, peršoka kliūtį. - Supasi sūpynėse, nusileidžia čiuožykoje. - Juda įvairiais būdais.	- Žaidžia gaudynes, slėpynes. - Lipa aukštyn, žemyn, nesilaikydamas turėklų. - Stovėdamas ir sėdėdamas atlieka įvairius judesius kojomis bei rankomis. - Mina ir vairuoja triratuką. - Bėga ant pirštų galų greitėdamas, lėtėdamas, vingiais. - Šokinėja per virvutę, peršoka žemas kliūtis, pašoka aukštyn. - Žaidžia futbolą, gaudynes, dalyvauja sportinėse estafetėse, varžybose. - Laipioja lauko įrengimais. - Taisyklingai laiko pieštuką. - Karpo paveikslėlius iš laikraščių, pripiešia elementus. - Judesius atlieka tiksliau kaire arba dešine ranka, koja. - Tiksliau valdo pieštuką ką nors piešdamas, kirpdamas. - Tiksliai atlieka sudėtingus judesius pirštais ir ranka.

26. Socialinė ugdymo kryptis – oraus vaiko ugdymas:

- emocijų suvokimas ir raiška;
- savireguliacija ir savikontrolė;
- savivoka ir savigarba;
- santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais;

(iniciatyvumas ir atkaklumas; tyrinėjimas; problemų sprendimas; kūrybiškumas; mokėjimas mokytis)

Emocijų suvokimas ir raiška		
Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	Vaikų veiksenos	
	1–3 metų vaikai	4–6 metų vaikai
Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Atpažįsta bei įvardina	- Rodo užuojautą draugui, kartu džiaugiasi. - Pastebi kitų žmonių emocijų raišką, vartoja žodžius „linksmas“,	- Dalijasi savo išgyvenimais su draugais ir pedagogais. - Pavadina pagrindines emocijas. - Pradeda skirti, kad jo ir kitų emocijos gali skirtis.

savo ir kitų emocijas ar jausmus, išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda)	„liūdnas“, „geras“, „piktas“ ir kt. - parodo mimika savo būseną.	- Atpažįsta ir pavadina savo jausmus. - Pradedą kalbėtis apie savo jausmus su kitais. - Iš veido mimikos, balso, kūno pozos nusako, kaip jaučiasi kitas, pastebi nuskriaustą ir nusiminusį, geranoriškai stengiasi jam padėti. - Kuria taisykles, numato bendras veiklas.
Savireguliacija ir savikontrolė		
Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	Vaikų veiksenos	
	1–3 metų vaikai	4–6 metų vaikai
Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį. Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiaudrinęs geba nusiraminti.	- Pradedą valdyti savo emocijų raišką, reaguodamas į juo besirūpinančio suaugusiojo veido išraišką, žodžius, intonaciją. - Rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka ir ritualais. - Jeigu kas nors nepatinka, nueina šalin, atsisako veiklos. - Žaisdamas kalba su savimi, nes kalba padeda sutelkti dėmesį ir kontroliuoti elgesį. - Išbando įvairius konfliktų sprendimo, savo interesų gynimo būdus. - Bando laikytis suaugusių prašymų ir susitarimų.	- Kartu su auklėtoja kuria bendrus susitarimus, taisykles ir sekdamas suaugusio, kitų vaikų pavyzdžiu bando jų laikytis. - Nusiramina, atsipalaiduoja, pabuvęs vienas, kalbėdamas su kitais. - Jausmus pradeda reikšti mimika ir žodžiais, o ne veiksmais. - Stengiasi susitvarkyti konfliktinėje situacijoje, suvaldyti savo pyktį. - Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus. - Supranta taisyklių ir susitarimų prasmę, naudingumą ir dažnai savarankiškai jų laikosi. - Pratinasi savarankiškai spręsti problemas. - Pratinasi klausytis ir girdėti kalbantįjį, pats klausia, pasakoja, paaiškina.
Savivoka ir savigarba		
Vertybinė nuostata, Esminis gebėjimas	Vaikų veiksenos	
	1–3 metų vaikai	4–6 metų vaikai
Save vertina teigiamai. Supranta savo asmens tapatumą („aš esu, buvau, būsiu“). Pasako, kad yra berniukas, mergaitė, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.	- Parodo, kad atpažįsta save veidrodyje, neseniai darytose nuotraukose. - Pavadina kelias kūno dalis. - Pavadina savo jausmus, įvardija norus. - Kalba pirmuoju asmeniu „aš noriu“, pasako, ką daro, ką turi. - Reaguoja į pastabas, pagyrimus. - Pasako, kas jis – berniukas, mergaitė, atskiria berniukus nuo mergaičių. - Vadina save vardu.	- Dalijasi savo išgyvenimais su draugais ir pedagogais. - Domisi kitu, jo žaislais, sumanymais, nuomone. - Žino, kas sudaro šeimą, pasakoja apie tėvų darbą. - Pasako, kaip jaučiasi, ko nori, ką veikė. - Žaidžia „šeimos“ žaidimus. - Diskutuodamas įvertina poelgius. - Siekia kitų dėmesio, palankaus vertinimo. - Apibūdina savo išvaizdą. - Vis geriau suvokia savo norus, jausmus, gebėjimus, šeimą, bendruomenę, Tėvynę. - Gali pasakyti savo tautybę. - Save vertina teigiamai, atpažįsta kitų

	- Pavadina 5–6 kūno dalis.	palankumo ir nepalankumo jam ženklus.
Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais		
Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	Vaikų veiksenos	
	1–3 metų vaikai	4–6 metų vaikai
Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti. Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdieninėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi, žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais žmonėmis, supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalinasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda), suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	- Sunkiau atsiskiria nuo mamos, tėčio, globėjo. - Atpažįsta suaugusiojo emocijas, jausmus. - Drąsiau veikia, rizikuoja, išbando ką nors nauja, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. - Nori veikti savarankiškai ir tikisi suaugusiojo palaikymo, pagyrimo. - Ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai auklėtojas šalia arba netoliese. - Mėgsta žaisti greta kitų vaikų, stebėti jų veiklą. - Bendrauja mimika, veiksmais, judesiais. - Gali simpatizuoti kuriam nors vaikui. - Kartu su kitais vaikai žaidžia bendrus žaidimus. - Žaisdamas mėgdžioja kitus vaikus, supranta jų norus, tariasi dėl vaidmenų.	- Lengvai atsiskiria nuo tėvų ar globėjų. - Grupėje jaučiasi saugus, pasitiki auklėtojais, supranta jų jausmus. - Pasako savo nuomonę, mėgsta ką nors daryti kartu su suaugusiuoju. - Drąsiau bendrauja su nepažįstamais žmonėmis. - Tikrina suaugusio išsakytas leistino elgesio ribas, dažniausiai laikosi sutartų taisyklių. - Sėkmingai įsitraukia į vaikų grupę ir nuolat kartu žaidžia. - Noriai žaidžia su vaikais iš kitos socialinės-kultūrinės aplinkos, natūraliai priima vaikų skirtumus. - Pats randa konflikto sprendimo būdą arba prašo suaugusiojo pagalbos. - Suvokia savo veiksmų pasekmes sau ir kitiems, supranta, koks elgesys yra geras ar blogas ir kodėl. - Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku. - Taikiai diskutuoja, tariasi, derasi dėl žaidimų sumanymų. - Gali padėti kitam draugui.

27. Komunikavimo ugdymo kryptis – bendraujančio vaiko ugdymas:

- sakytinė kalba;

- rašytinė kalba;

(iniciatyvumas ir atkaklumas; tyrinėjimas; problemų sprendimas; kūrybiškumas; mokėjimas mokytis)

Sakytinė kalba		
Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	Vaikų veiksenos	
	1–3 metų vaikai	4–6 metų vaikai
Nusiteikęs išklausti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba	- Klausosi ir kalba, gestais, mimika reaguoja į suaugusiųjų kalbą. - Bendraudamas mėgdžioja suaugusiųjų kalbėsena. - Atlieka nesudėtingus	- Pradeda išklausti, suprasti ir reaguoti į tai, ką jam sako suaugęs ar vaikas. - Stengiasi suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus. - Dalinasi patirtais įspūdžiais su draugais, auklėtojais.

su suaugusiais ir vaikais natūraliai, laisvai išreišdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį.	nurodymus. - Varto „skaito“ knygeles, klausosi skaitomų kūrinių - Noriai dalyvauja pokalbiuose. - 3–4 žodžių sakiniais kalba ir klausinėja, domisi animaciniais filmais, kalba apie juos. - Žodžius derina pagal linksnį, giminę, skaičių. - Kartu su suaugusiuoju deklamuoja eilėraščius, užbaigia žinomas pasakas.	- Žaidžia kūrybinius žaidimus, pasiskirstydami vaidmenimis. - Deklamuoja eilėraščius, seka pasakas be galo. - Kuria siužetinius žaidimus. - Domisi aplinka, klausinėja „iš kur“, „kodėl“, „kaip auga“ ir pan. - Atkartoja trumpas pasakas, apsakymus, pridėdamas savo žodžių. - Padėdami atpažįsta žodyje kelis garsus. - Klausosi įvairaus teksto kūrinių gyvai, įrašų. - Laisvai kalba sudėtiniais sakiniais, žodžius jungia laikydamasis paprastų kalbos taisyklių. - Išgirsta pirmą ir paskutinį garsą trumpuose žodžiuose. - Vartoja pagrindines kalbos dalis. - Kuria ir pasakoja įvairius tekstus. - Supranta sudėtingesnio turinio tekstus. - Laisvai kalba sudėtiniais sakiniais, supranta pokalbio, įvykių eigą.
Rašytinė kalba		
Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	Vaikų veiksenos	
	1–3 metų vaikai	4–6 metų vaikai
Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu. Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti.	- Varto knygeles, žiūrinėja paveikslėlius. - Pradeda atpažinti mėgstamas knygeles, nori, kad jas jam paskaitytų. - Reaguoja į skaitomą tekstą. - Kreipia dėmesį į esančias raides, žodžius, simbolius. - Geba sieti paveikslėlius su konkrečiais daiktais, juos pavadina. - Įvairiomis rašymo priemonėmis brauko popieriaus lape, džiaugiasi tuo, ką „parašė“.	- Domisi skaitymu. - Pradeda manipuliuoti raidėmis įvairioje veikloje. - Domisi abėcėlės raidėmis. - Sugalvoja pavadinimus paveikslėliams, knygelėms. - Supranta, kad raidės turi savo pavadinimą ir grafinę raišką. - Domisi ne tik įvairiomis rašymo priemonėmis, bet ir galimybe rašyti (kompiuteriu ir kt.) - Kopijuoja raides, žodžius, „ilustruoja“ pasakas, filmukus - Kuria rankų darbo knygeles su nukopijuotais žodžiais. - Bando rašyti raides, pradėdamas savo vardo raidėmis. - Domisi knygomis, rašytiniais teksta. - Supranta, kad garsas siejamas su raide. - Rašo savo vardą, spausdintomis raidėmis kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, suvokia, kad, kas sakoma, gali būti užrašoma.

28. Pažinimo ugdymo kryptis – smalsaus vaiko ugdymas:

- aplinkos pažinimas;
- skaičiavimas ir matavimas.

(iniciatyvumas ir atkaklumas; tyrinėjimas; problemų sprendimas; kūrybiškumas; mokėjimas mokytis)

Aplinkos pažinimas		
Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	Vaikų veiksenos	
	1–3 metų vaikai	4–6 metų vaikai
Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.	- Žino ir atpažįsta savo artimiausią aplinką, orientuojasi joje. - Pažįsta kai kuriuos gyvūnus, žmones, daiktus, jų atvaizdus. - Žino kai kurių daiktų paskirtį ir jais naudojasi. - Atpažįsta ir pavadina vis daugiau artimoje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, daiktų, domisi jais. - Skiria gamtos reiškinius. - Pasako savo ir šeimos narių vardus. - Pradedą žaisti vaizduotės žaidimus.	- Pasako savo adresą. - Pastebi pasikeitimus savo aplinkoje. - Atpažįsta gamtoje ir paveikslėliuose sutinkamus gyvūnus, medžius, gėles, daržoves, grybus, pasako jų pavadinimus. - Pasako metų laikų būdingus požymius, skiria daugiau gamtos reiškinių. - Pasakoja apie savo šeimą. - Atranda buities prietaisų, skaitmeninių technologijų panaudojimo galimybes, mokosi jomis naudotis. - Domisi daiktų įvairove, aiškinasi jų kilmę, suvokia jų paskirtį, naudą, pavojus. - Samprotauja apie naminių ir laukinių gyvūnų skirtumus. - Domisi profesijomis. - Skiria daržoves, vaisius, uogas, nusako, kaip juos naudoti maistui. - Papasakoja apie tradicines šventes. - Žino apie Lietuvos miestus, kultūros ir istorijos paminklus, praeities ir dabarties laikus. - Domisi dangaus kūnais, gamtos reiškiniais. - Rodo pagarbą gyvajai ir negyvajai aplinkai.
Skaičiavimas ir matavimas		
Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	Vaikų veiksenos	
	1–3 metų vaikai	4–6 metų vaikai
Nusiteikęs pažinti pasaulį skaičiuodamas ir matuodamas. Geba skaičiuoti daiktus, palyginti	- Supranta, ką reiškia vienas, dar vienas, du, daug. - Geba išrikiuoti daiktus į vieną eilę. - Mokosi atrinkti ir grupuoti daiktus pagal vieną požymį.	- Pradedą skaičiuoti daiktus, lyginti daiktų grupes. - Pradedą vartoti kelintinius skaitvardžius. - Pradedą skirti geometrines figūras. - Geba atsižvelgti į daikto dydį, formą, spalvą.

daiktų grupes pagal kiekį, naudoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą dydį, jaučia dydžių skirtumus, daikto padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradedą suvokti laiko tėkmę ir trukmę.	- Piešinyje atpažįsta anksčiau matytą daiktą. - Pratinasi sudaryti nuosekliai mažėjančių ar didėjančių daiktų sekas. - Tapatina daiktus tiesiogiai: pamatuodamas, pridėdamas mintyse, apžiūrėjęs gali pasakyti, kur daikto vieta. - Supranta ir pradeda vartoti daiktams lyginti skirtus žodžius: didelis-mažas ir pan.	- Pradedą skirti savo kūno dešinę ir kairę pusę, priekį, nugarą. - Žino paros dalis, metų laikus ir jiems būdingus požymius. - Pastebi, kaip sudaryta daiktų seka, gebą ją pratęsti. - Skiria kelintinius skaitvardžius. - Supranta, ką reiškia sudėlioti nuo mažiausio iki didžiausio. - Juda nurodyta kryptimi. - Supranta, kad knygos skaitomos iš kairės į dešinę, nuo viršaus į apačią. - Pradedą suvokti praeitį, dabartį, ateitį, skiria sąvokas: šiandien, vakar, rytoj. - Palygina mažai daiktų turinčias grupes pagal kiekį. - Supranta ir vartoja žodžius: daugiau, mažiau, po lygiai ir pan.
---	--	---

29. Meninio ugdymo kryptis – kuriančio vaiko ugdymas:

- muzika, šokis, vaidyba, vizualinis suvokimas;
- estetiškas suvokimas.

(iniciatyvumas ir atkaklumas; tyrinėjimas; problemų sprendimas; kūrybiškumas; mokėjimas mokytis)

Muzika, šokis, vaidyba, vizualinis suvokimas		
Vertybinių nuostatų, esminis gebėjimas	Vaikų veiksenos	
	1–3 metų vaikai	4–6 metų vaikai
Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje. Spontaniškai ir savitai reiškia jspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas, muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.	- Kalbinamas, žaidinamas reiškia emocijas, norus įvairiomis balso intonacijomis, veido mimika ir pan. - Mėgdžioja žaidimų judesius, muzikos garsus, ritmiškai ploja ir pan. - Ritmuoja vaikiškais instrumentais. - Dainuoja 2–4 garsų daineles. - Mėgdžioja žaidinimų, gyvūnų, augalų judesius. - Muzikiniuose rateliuose judesiais, veiksmais vaizduoja siužeto elementus, reiškia savaime kilusias emocijas. - Domisi ir džiaugiasi dailės	- Kartu su kitais dainuoja trumpas, aiškaus ritmo dainas. - Jaučia ritmą, improvizuoja. - Ritminiais instrumentais pritaria dainoms, šokiams. - Žaidžia muzikinius žaidimus, ratelius, šokamuosius žaidimus. - Klausosi įvairaus stiliaus, žanrų muzikos kūrinių. - Dainuoja vaikiškas daineles. - Groja vaikiškais melodiniais instrumentais. - Šoka perteikdamas trumpą siužetą ar pasirinktą nuotaiką. - Žaisdamas atkuria matytų situacijų fragmentus, panaudoja tam tikrus daiktus, reikmenis, drabužius.

	priemonėmis, jas liečia, apžiūrinėja. - Tyrinėdamas dailės priemones, medžiagas, intuityviai atranda skirtingus veikimo jomis būdus. - Spontaniškai reiškia emocijas, išpūdžius dailės priemonėmis ir medžiagomis. - Bando ką nors pavaizduoti piešdamas. - Labiau mėgaujasi procesu, ne rezultatu.	- Eksperimentuoja dailės priemonėmis, medžiagomis, atrasdamas jų įvairovę. - Turi mėgstamas spalvas. - Kuria pagal išankstinį sumanymą, kuris procese gali kisti. - Vaizdus papildo grafiniais ženklais (raidėmis, skaičiais ir kt.). - Kartu su kitais kuria bendrus dailės darbus. - Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis.
Estetinis suvokimas		
Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	Vaikų veiksenos	
	1–3 metų vaikai	4–6 metų vaikai
Domisi, gėrįsi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla. Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia, suvokia, ir apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais, išpūdžiais.	- Skirtingai reaguoja į balso intonacijas, muzikos garsus, matydamas gražius vaizdus, iliustracijas. - Intuityviai mėgdžioja tai, kas jam patinka. - Emocingai reaguoja į garsų, žodžių sąsambį, žiūrindamas spalvingas iliustracijas. - Atpažįsta kai kuriuos girdėtus muzikinius kūrinius, vaidinimo veikėjus. - Paklaustas pasako, ar patiko muzikos kūrinėlis, šokis, vaidinimas, dailės darbelis.	- Džiaugiasi menine veikla, nori kurti, vaidinti, dainuoti, pasipuošti, gražiai atrodyti. - Skirtingai reaguoja klausydamas ir stebėdamas skirtingo pobūdžio, kontrastingus meno kūrinius, aplinką. - Reaguoja į kitų nuomonę. - Mėgaujasi muzikavimu, šokiu, vaidyba, dailės veikla. - Dalijasi išpūdžiais po koncertų, spektaklių, parodų, renginių lankymo. - Stengiasi kuo gražiau vaidinti, deklamuoti, groti, piešti ir kt. - Geba įvardinti, kas jam gražu. - Plačiau pasakoja, ką sukūrė ir kaip.

30. Mokančio mokyti ugdomo kryptis – atkaklaus vaiko ugdymas:

Mokėjimas mokyti		
Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	Vaikų veiksenos	
	1–3 metų vaikai	4–6 metų vaikai
Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Mokosi žaisdamas,	- Stebi, mėgdžioja, klausia. - Veikia spontaniškai ir tikėdamasis tam tikro rezultato.	- Pasako, parodo, ką nori išmokti. - Mėgsta kūrybiškai veikti, žaisti, imasi iniciatyvos veiklos idėjoms. - Pasako, ką veikė, ko išmoko. - Pasako, ko nežino.

stebėdamas kitus vaikus ir suaugusius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, spręsdamas problemas, kurdamas, įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą.	- Klausinėja, modeliuoja veiksmus ir siužetinio žaidimo epizodus. - Džiaugiasi tuo, ką išmoko.	- Aptaria padarytus darbus, planuoja, ką darys toliau, spėlioja. - Ieško reikiamos informacijos. - Ieško atsakymų į tam tikrus iškilusius klausimus.
--	---	--

31. Pedagogas ugdymo turinį pritaiko pagal kiekvieno vaiko ir bendrą grupės lygį. Ugdymo turinys visai grupei pritaikomas orientuojantis į bendrus grupę lankančių vaikų poreikius ir ypatumus.

32. Pagrindinė vaikų ugdymosi organizavimo forma – įvairi vaikų veikla (visos grupės, mažos vaikų grupės, individuali – vieno vaiko veikla). Pagrindine veikla išlieka žaidimas.

33. Ugdymo(si) metodai:

Programoje nurodyti ugdymo(si) metodai, būdai ir ugdymo(si) technologijos:

- ugdymosi skatinimas, sukuriant tinkamą aplinką;
- ugdymas pavyzdžiu;
- kūrybinė vaiko ir pedagogo sąveika;
- spontaniško situacinio ugdymo;
- terapinio ugdymo parinkimas leidžia ugdymo proceso dalyviams: vaikui ir pedagogui būti aktyviems ir ugdymą organizuoti taip, kad jis vaikams būtų įdomus, skatinantis pažinimo motyvaciją ir kūrybiškumą.

34. Ugdymo(si) priemonės:

Nurodytos ugdymo(si) priemonės skatina vaiko aktyvumą, saviraišką, naujos patirties kaupimą, atrandant naujas veiklos formas, perimant įvairius pasaulio pažinimo būdus, tenkinant prigimtinių judėjimo poreikį. Ugdymo(si) priemonės atrenkamos laikantis veiksmingumo, visybiškumo, ekonomiškumo, įvairovės ir kaitos principų.

35. Ugdymo(si) priemonių pavadinimai:

Sveiko vaiko ugdymui pasitelkiamos priemonės: įrenginiai, esantys grupių aplinkoje ir lauke, batutai, virvutės, šokdynės, rogutės, paspirtukai, dviračiai, triračiai, krepšinio, futbolo teniso kamuoliai, suoliukai, smėlio dėžės, pavėsinės, čiužiniai, kilimėliai, estafečių priemonės, higienos priemonės, stalo serviravimo, maisto produktai patiekalų gamybai, garso, vaizdo įrašai, knygos, plakatai, didaktiniai ir stalo žaidimai, enciklopedijos, muliažai, edukaciniai filmukai, informacinės technologijos.

Oraus vaiko ugdymui pasitelkiamos priemonės: knygelės, stalo žaidimai, įvairūs kūrybiniai, konstrukciniai žaidimai, albumai, siužetinių, vaidybinių žaidimų atributika: lėlės, šešėlių teatro priemonės ir kt., veidrodžiai, edukaciniai filmukai, informacinės technologijos, kuriamos uždaros erdvės.

Bendraujančio vaiko ugdymui pasitelkiamos priemonės: popierius, knygelės, pratybų knygelės, pieštukai, plakatai, raidynai, raidžių-žodžių kortelės, bibliotekėlės, stalo žaidimai su raidėmis, užrašai ant baldų, pasakų ir muzikos įrašai, kompiuteriniai žaidimai, edukaciniai filmai, dailės priemonės.

Smalsaus vaiko ugdymui pasitelkiamos priemonės: žemėlapiai, knygos apie Lietuvos ir vaiko gyvenamo regiono gamtą, Lietuvos Respublikos herbas, vėliava, gimtojo miesto herbas, tautodailės, reprodukcijų, vaikų dailės pavyzdžiai, lietuviškų pasakų, padavimų, smulkiosios tautosakos knygelės, rinkiniai, gaublys, gyvūnų, augalų nuotraukos, žmonių buities, profesijų atributai, didinamieji stiklai, veidrodžiai, laikrodžiai, kalendoriai, termometrai, skaičių kortelės, medžiagos įvairiems darbams, erdvinės ir plokštuminės figūros, pinigų pavyzdžiai, matavimo priemonės, grupės biblioteka, raidynai, pasakų, muzikos įrašai, kalbos žaidimai, teatro priemonės;

Kuriančio vaiko ugdymui pasitelkiamos priemonės: minkšti žaislai, siužetiniai žaislai, drabužiai persirenginėti žaidžiant, konstrukciniai žaislai, mozaikos, įvairios priemonės dailei ir darbams (tapymui, piešimui, lipdymui, kūrybiams darbams), teatro (šešėlių, stalo, lėlių) priemonės, veidrodžiai, vaidybos drabužiai, širmos, muzikos įrašai, įvairūs ritminiai ir melodiniai muzikos instrumentai, muzikiniai žaidimai, muzikinis centras arba grotuvas, skarelės, kaspina, kilimėliai, natų knygelės ir kt.

V SKYRIUS

UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

36. Vaiko pasiekimų vertinimas – neatsiejama kokybiško ugdymo(si) proceso dalis. Atlikdami vertinimą, gauname nuolatinę informaciją apie vaiko ugdymo(si) ypatumus bei daromą pažangą atskirais amžiaus tarpsniais.

37. Lopšelio-darželio „Pasaka“ ikimokyklinio ugdymo programa „Augu, žaidžiu, pažįstu“ siekiama atliepti ugdytinių poreikius, interesus ir pagal galimybes garantuoti kiekvieno vaiko sėkmę.

38. Vertinimo paskirtis:

- pažinti vaiką, jo gebėjimų lygį ir patirtį, individualumą;
- numatyti vaiko ugdymo(si) perspektyvas;

- pritaikyti ugdymo(si) procesą vaikų grupės ir kiekvieno vaiko poreikiams ir galimybėms;

Vertinimas – nuolatinis, nenutrūkstantis, lankstus, grįžtamasis procesas.

39. Įstaigoje naudojamo vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo ypatumai: pagal sukurta įstaigos Vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimo sistemą (atnaujinta 2015 m.), vaikui pradėjus lankyti grupę, atliekamas jo pasiekimų vertinimas, remiantis ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu (18 ugdymosi pasiekimų sričių). Kaupiamas vaiko pasiekimų aplankas, siekiant įvertinti jo ugdymosi pasiekimus ir daromą pažangą. Vertinant vaiką akcentuojama tai, ką vaikas žino, geba, gali. Vertinimas vyksta visus metus. Vertinimo rezultatai aptariami 2 kartus metuose, spalio–lapkričio mėn. ir balandžio–gegužės mėn. Vaikų pasiekimai fiksuojami nuolat ir pažymimi vaikų vertinimo aplankuose. Pavasarį atlikta vertinimo rezultatų analizė parodo vaikų pasiekimų pažangą, ugdymo metodų, formų veiksmingumą bei nurodo ugdymo tęstinumo galimybes. Vaiko pažangos ir pasiekimų vertinime dalyvauja ir tėvai (globėjai). Vaikai taip pat skatinami dalyvauti savo gebėjimų ir pasiekimų vertinime (lygina savo piešinius, įvardija, kas nepavykdavo, o dabar pavyksta ir pan.). Sukauptas aplankas, perkeliant vaiką į kitą grupę, perduodamas šios grupės pedagogams. Vaikui pereinant į priešmokyklinio ugdymo grupę, informacija apie vaiką perduodama priešmokyklinio ugdymo pedagogams, kurie tęsia vaiko vertinimą vadovaudamiesi priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa.

Specialiųjų poreikių turinčių vaikų vertinimas vyksta adaptaciniu periodu ir du kartus per metus, dalyvaujant tėvams ir globėjams. Vertina kiekvienas komandos narys: gydytojas, logopedas, specialusis pedagogas, kineziterapeutas, masažuotojas, auklėtoja. Ugdytojai stebi vaiką, nustato psichofizinį ir kalbinės raidos lygį, identifikuoja pažintinių gebėjimų galimybes, numato individualaus ugdymo(si) strategiją, parengia individualią ugdymo(si) programą, numato tinkamus ugdymo(si) metodus ir būdus. Tikslesniam sutrikimų įvertinimui arba pageidaujant tėvams vaikai siunčiami į Prienų švietimo pagalbos tarnybą ir vaiko raidos centrus.

40. Ugdymo(si) pasiekimų vertinimo metodai ir būdai: pokalbis su vaiko tėvais, stebėjimas, vaiko veiklos analizė, garso, vaizdo įrašai.

41. Ugdymo(si) pasiekimų dokumentavimas: vaiko pasiekimų vertinimo aplanke kaupiami vaiko raiškos darbeliai, žodinė kūryba, samprotavimai, išsakytos idėjos, nuotraukos, vaiko veiklos stebėjimų aprašai, vaikų kūrybos knygelės, „minčių lietus“, klausimai ir kt.

42. Ugdymo(si) pasiekimų vertinimo pateikimo formos: pedagogų ataskaitos pedagoginiuose pasitarimuose, posėdžiuose, individualūs pokalbiai su tėvais.

43. Vertinant vaiko pasiekimus laikomasi vertinimo ir jo pateikimo etikos reikalavimų (garantuojamas vertinimo konfidencialumas).

44. Ugdymo(si) pasiekimų vertinimo rezultatų panaudojimas: vaikų pažinimui, ugdymo(si) proceso individualizavimui, tolimesniam ugdančiosios veiklos planavimui, individualiam tėvų informavimui, rengiant metinį veiklos planą, atliekant įstaigos įsivertinimą.

VI SKYRIUS

NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas.
2. Lietuvos Respublikos specialiojo ugdymo įstatymas.
3. Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 23 d. nutarimas Nr. XII-745 „Dėl Valstybinės švietimo 2013–2022 metų strategijos patvirtinimo“.
4. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005-04-18 įsakymas Nr. ISAK-627 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“.
5. Ankstyvojo ugdymo vadovas / O. Monkevičienė (sud.) – V.: Minklės leidyba, 2001.
6. Atvirų visiems vaikams grupių kūrimas. Specialiųjų poreikių vaikų integravimas (2 – 6m.) / Step by step – Gera pradžia. – V.: Gimtasis žodis, 2000.
8. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugsėjo 2 d. Nr. V-779 įsakymu patvirtinta Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa.
9. Protinio vaikų brandinimo mokyklai programa / B. Grigaitė – Kaunas, 1996.
10. Sutrikusios raidos vaikų ikimokyklinio ugdymo gairės / R. Ivoškuvienė – VšĮ Šiaulių universiteto leidykla, 2003.
11. Padėkime vaikui pažinti save / D. Grigalienė – Druskininkai, 1998.
12. Integruojamų ikimokyklinio amžiaus vaikų, turinčių Dauno sindromą, ugdymo eksperimentinė programa / N. Lauciuvienė – Vilnius, 1998.
13. Ikimokyklinio amžiaus vaikų neišsivysčiusios kalbos ugdymas / Šiauliai, 1996.
14. Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams. – V.: Leidybos centras, 1993.
15. Sveikos gyvensenos ugdymo darželiuose programa – Klaipėda, 1999.
16. Gyvenimo įgūdžių ugdymas. Vilnius, 2004.

17. Ikimokyklinio ugdymo turinio programų rengimo metodinės rekomendacijos. ŠMM, 2013.
 18. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. ŠMM, 2014.
-

PRITARTA
Prienu rajono savivaldybės tarybos
2018 m. rugpjūčio d.
sprendimu Nr.

PRIENŲ R. SKRIAUDŽIŲ PAGRINDINĖS MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO SKYRIAUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Informacija apie švietimo teikėją:

- Prienu r. Skriaudžių pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo skyrius (toliau – Skyrius).
- Ikimokyklinio ugdymo skyriaus adresai: Stadiono g. 1 ir Jaunimo g. 11, Skriaudžių k., Veiverių sen., LT-59277 Prienu rajono savivaldybė.
- Tel. (8 319) 42 145
- El. paštas – rastine@skriaudziai.prienai.lm.lt
- Tinklapis – <http://www.mokykla.eu/>
- Mokymo forma – dieninė.

Programos atnaujinimo veiksniai. Prienu r. Skriaudžių pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo skyriaus ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – Programa) atnaujinta, atsižvelgiant į šiandienos pokyčius, vaikų poreikius, tėvų lūkesčius ir švietimo bendruomenės pasiūlymus. Atnaujinant programą vadovaujamosi ikimokyklinį ugdymą reglamentuojančiais teisės aktais, aprašais, Vaiko teisių konvencija, Lietuvos higienos normomis, metodinės pagalbos teikimo rekomendacijomis bei moksline literatūra.

Ugdymo įstaiga savo veiklą grindžia Lietuvos Respublikos Konstitucija, Civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos švietimo, biudžetinių įstaigų, viešųjų įstaigų ir kitais įstatymais, Darbo kodeksu, Vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Švietimo ir mokslo ministerijos teisės aktais, Prienu rajono savivaldybės dokumentais ir Prienu r. Skriaudžių pagrindinės mokyklos nuostatais.

Požiūris į vaiką ir ugdymo filosofija. Vaikas yra dėmesio centre. Ikimokykliniai metai yra be galo svarbūs tolimesnei asmenybės raidai. Šiame amžiuje susiformuoja vaiko asmenybės pamatai, vertybių sistema, charakterio bruožai, atsiskleidžia vaiko gebėjimai ir polinkiai. Vaiko ugdymasis ir vystamasis didele dalimi priklauso nuo šeimos, joje puoselėjamų vertybių, kurias vaikas natūraliai perima, todėl didelis dėmesys bus skiriamas įstaigos ir šeimos bendradarbiavimui.

Formuojant įstaigos filosofiją, įsigilinama į bendruomenės vertybių sistemą, stengiamasi, kad kiekvienas darbuotojas imtųsi veiksmų savo darbinei veiklai gerinti ir vertybinėms nuostatoms keisti. Aktyvus bendruomenės dalyvavimas planuojant ir įgyvendinant pasikeitimus reiškia, kad keičiasi vertybės ir elgesys. Tikimasi, kad pasirinkta humanistinė, fenomenologinė ugdymo filosofinė kryptis laiduos įstaigos ugdymo programos kokybę bei geriau atskleis pasirinktą ugdymo kryptį (meninio ugdymo kryptį). Ši kryptis pasirinkta nuo 1999 metų, tad sukaupta nemaža meninio ugdymo patirtis. Pasirinktos esminės idėjos atskleis filosofinę ugdymo kryptį: ugdymo programoje

pabrėžiama vaiko saviraiškos ir savirealizacijos galimybių svarba, pagarba vaikui, jo asmenybei. Programos ugdymo turinys orientuotas į ugdytinio ir ugdytojo draugišką bendradarbiavimą, sudaromos visos sąlygos mažam vaikui atsiskleisti, atsižvelgiant į jo poreikius, interesus, galimybes.

Programos įgyvendinimo sąlygos. Kryptingas, personalizuotas ugdymo proceso planavimas. Ugdymosi tikslai orientuoti į vaiko poreikius ir interesus (domėjimosi sritis). Pamatuotų, paremtų vaiko daroma pažanga ugdymo tikslų kėlimas atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius poreikius ir galias.

Saugi, atliepanti individualius vaikų poreikius ir motyvuojanti ugdytis bei skatinanti kūrybiškumą aplinka.

Vaiko pasiekimų / pažangos vertinimas keliant realistinius ugdymosi tikslus, atsižvelgiant į individualius vaikų ugdymosi poreikius.

Ugdymosi metodai, skatinantys vaikų individualią ir bendrą veiklą grupėse, atliepiant jų pomėgius, interesus, amžiaus ypatumus.

Ugdymasis per žaidimus, įtraukiantis realaus gyvenimo patirtį bei keliantis naujus iššūkius vaikams. Veiklos, atliepančios vaiko pomėgius, gyvenimo bendruomenėje ir pasaulyje ypatumus bei įgalinančios jį įsitraukti ir šeimą.

Pedagogų vaidmuo ir funkcijos. Gerbti vaiką kaip individualybę, priimti jį tokį, koks jis yra. Džiaugtis kiekvienu vaiko sumanymu, idėja, judesiu, kiekvienu atėjimu į darželį ir kaip atsako sulaukti vaiko žodžių „Man patinka darželyje“, „Aš labai noriu eiti į darželį“.

Suteikti vaikams kūrybinę laisvę, ribojamą tik būtinų taisyklių.

Sudaryti sąlygas patirti, išmokyti, veikiant pavieniui ir kartu su kitais, greta kitų vaikų.

Žadinti vaikų norą būti pavyzdžiu kitiems, pratinti pasakyti ką nors malonaus apie tai, ką daro kiti.

Įtraukti vaikus į veiklą gera idėja, tema, problema, žaislais ir priemonėmis. Išmokyti vaiką atrasti, galvoti, suvokti, stebėti.

Skatinti tėvus dalyvauti ugdymo procese.

Pagarbiai, padrašinančiai, mandagiai, tolerantiškai bendrauti su vaikais.

Teikti švietimo pagalbą esant poreikiui.

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai. Su vaikų šeimomis siekiama bendravimo ir partnerystės bei abipusio supratimo. Nuolat ieškoma naujų bendradarbiavimo formų. Darželio bendruomenė visuomet stengiasi laiku reaguoti į tėvų poreikius ir lūkesčius vaiko atžvilgiu. Tėvams sudarytos sąlygos gauti informaciją apie vaiko ugdymąsi: socialinių tinklų pagalba, bendraujant su auklėtojomis, individualių pokalbių metu su švietimo pagalbos specialistais ir kt. Tėvai turi galimybę teikti pasiūlymus dėl veiklos kokybės gerinimo dalyvaudami veiklos vidaus vertinimo apklausoje.

Vaikai ir jų poreikiai. Ikimokyklinio ugdymo skyriuje ugdomi mišraus amžiaus vaikai nuo 1,5 iki 6 metų.

Programa pirmiausiai siekiama tenkinti pagrindinius vaiko poreikius – saugumo, sveikatos, pažinimo ir saviraiškos.

Ugdomojo proceso organizavimo struktūra: grupinė ir individuali vaikų ugdomoji veikla vyksta ryte ir po pietų. Ryte – protinio pobūdžio veikla, lavinanti intelektualines galias, skatinanti vaikų mąstymą, pastabumą, dėmesį. Po pietų – meninio / kūrybinio pobūdžio veikla, sudaranti įvairios meninės raiškos galimybes bei lavinanti kūrybinius įgūdžius.

Muzikos valandėles organizuoja specialistas – meninio ugdymo pedagogas.

Sudaromos sąlygos ugdytis fiziškai saugioje aplinkoje, ugdoma nuostata laikytis asmens higienos ir aktyviai dalyvauti veiklose.

II SKYRIUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS PRINCIPAI

Prieinamumo, diferencijavimo, individualizavimo. Remiantis pasirinktais humaniško, ugdymo(si) prieinamumo ir tęstinumo principais, ugdomasis procesas plėtojamas kryptingai, atsižvelgiant į besiplečiančias vaiko pažintines erdves: savęs pažinimo, tarpusavio santykių, gamtos ir etnokultūros pažinimo.

Ugdymo turinys pritaikomas kiekvienam vaikui pagal jo socialinę ir kultūrinę patirtį, lytį, mokymosi stilių, kitus individualius poreikius, užtikrinant kiekvieno individualių galių plėtotę. Ugdymo turinys sudaromas taip, kad vaikas nuosekliai ugdytųsi visus gebėjimus.

Pripažįstama, kad kiekvienas vaikas auga ir tobulėja savo tempu ir ritmu. Remiamasi gerai susiformavusiais vaiko gebėjimais ir skatinamas naujų gebėjimų ugdymasis, pritaikant ugdymo procesą vaiko individualumui.

Visuminio ugdymo. Ikimokykliniame amžiuje sudaromos sąlygos skleisti visoms vaiko prigimtinioms galioms: fizinėms, psichinėms ir dvasinėms, neteikiant pirmenybės kuriai nors vienai iš jų. Ugdymo turinys yra vientisas ir neskaidomas, vienodai integruojamos visos ugdymo sritys. Užsiėmimų pobūdį (žaidimus, veiklą grupėse, išvykas ir kt.) bei trukmę lemia individualūs ugdymo(si) tikslai, grupių vaikų poreikiai.

Ugdymosi per žaidimą. Žaidimas – pagrindinė, kasdienė vaiko veikla, kurios metu jis pažįsta save ir jį supantį pasaulį, mokosi bendrauti. Spontaniško žaidimo metu vaikas tyrinėja, manipuliuoja, eksperimentuoja, sprendžia problemas ir tai sudaro esminį pagrindą asmeninės patirties kaupimui.

Pilietiškumo ir tautiškumo. Ugdomas pilietiškumas ir meilė savo kraštui, tėvynei, gamtai. Ugdoma atsakingo vartojimo kultūra. Auginamas geras, doras, kūrybingas, mylintis Lietuvą žmogus.

III SKYRIUS UGDYMO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas. Atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas kurti sąlygas, padedančias vaikui tenkinti prigimtinius poreikius, formuoti tinkamo bendravimo su kitais, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis, pilietiškumo ir sveiko gyvenimo pradmenis.

Uždaviniai. Ugdyti vaiko fizines, intelektines ir kūrybines galias per pojūčius.

Sudaryti galimybes pažinti tautinės, etninės kultūros pagrindus, tradicijas ir vertybes.

Skatinti, kad ugdytiniai aktyviai judėtų, lavintų smulkiuosius ir stambiuosius kūno raumenis; mokytųsi saugaus elgesio įvairioje aplinkoje.

Bendradarbiauti su įstaigos pedagogų ir mokinių bendruomenėmis organizuojant ir (ar) įgyvendinant veiklas / renginius.

Bendradarbiauti su tėvais sprendžiant ugdymo problemas bei įgyvendinant įvairias veiklas.

IV SKYRIUS

UGDYMOSI TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Ugdymo turinio esminės nuostatos. Ugdymo turinys orientuotas į vaikų poreikius, interesus, polinkius. Akcentuojamas vaikas dėmesio centre ir pabrėžiamas jo savitumas, raidos dėsniumai, kurie reikalauja individualaus požiūrio į vaiką ir jį supančią aplinką. Ugdymo turinys lanksčiai pritaikomas kiekvieno vaiko ugdymosi poreikiams ir individualioms galioms, užtikrinant jo aktyvų dalyvavimą ugdymosi procese. Ikimokyklinio ugdymosi turinys sudarytas remiantis visuminio, nedalykinio, integralaus ugdymo nuostatomis, kai ugdymosi sritys integraliai jungiasi viena su kita.

Ikimokyklinio ugdymo skyriaus vaikams diegiamos Prienų r. Skriaudžių pagrindinės mokyklos strateginiuose dokumentuose pasirinktos vertybės bei kitos vaiko raidai svarbios vertybinės nuostatos: gailestis ir atjauta, bendradarbiavimas, drąsa, kantrybė, dora, paslaugumas, humoras, savarankiškumas, pagarba, pasitikėjimas, atsakomybė, kūrybiškumas ir tolerancija (žr. 1 priedą). Savo tautos kultūros suvokimas – taip pat vertybė, todėl ugdymo turinyje išskiriamos tam tikros svarbios tautai datos, šventės ir kt.

Ugdymosi strategijos ir metodai. Žaidimas (spontaniškas individualus, poroje, grupėje, inicijuotas suaugusiojo ar bendraamžių) atsižvelgiant į vaiko galias, pomėgius ir poreikius.

Ugdymas kuriant ir keičiant aplinką. Sukuriamos vaiko veiklai patogios erdvės, parenkamos ugdymąsi, kūrybiškumą, eksperimentavimą, saviraišką skatinančios priemonės, žaislai, informacijos gavimo šaltiniai, simboliai, užrašai, ženklai ir kt. Naujos priemonės pristatomos originaliai, įdomiai, parodomi veikimo su jomis būdai. Aplinka keičiama pagal vaikų sumanymus ir norus.

Ugdymasis pavyzdžiu. Pedagogas žaismingai, išraiškingai ką nors veikia vaikų akivaizdoje ir skatina jį mėgdžioti. Pedagogas pradeda kokią nors veiklą ir perleidžia savarankiškai tęsti vaikams. Pedagogas veikia drauge su vaikais kaip žaidimo ar veiklos partneris, mimika, elgesiu, veiksmais, daiktais modeliuoja tai, ką tikisi perduoti vaikams. Kito vaiko pavyzdys. Mažesni mokosi iš vyresnių. Kūrybinė pedagogo – vaiko sąveika. Pedagogas įtraukia vaikus į veiklą gera idėja, tema, probleminiu klausimu, įdomia informacija, netikėtomis medžiagomis ir kt. Nuolat bendrauja su vaikais, pastebi jų interesus, norus, gebėjimų lygį, pateikia patarimų, informacijos, praturtina vaikų patirtį, siekia vaiko kūrybos, interpretacijos, atradimų, bandymų.

Situacinis ugdymas. Pedagogas keičia numatytą veiklą pagal iškilusią vaiko idėją, problemą, sumanymą. Pritaria vaiko veiklai, ją gerbia, laiko vertinga patirtimi, emociškai palaiko, išplėtoja vaiko inicijuotus pokalbius, žaidimus, reaguoja į vaiko klausimus. Ugdymo ir ugdymosi situacijų susidarymo skatinimas bendrais susitarimais ir sprendimais, problemineis klausimais, diskusijomis. Vaikų, tėvų, pedagogų projektų įgyvendinimas.

Ugdymosi priemonės. Siekiama, kad ugdymosi priemonės:

- Tenkintų ikimokyklinio amžiaus vaiko poreikį žaisti, bendrauti, bendradarbiauti;
- Skatintų norą puoselėti ir saugoti savo ir kitų sveikatą;
- Ugdytų vaiko savarankiškumą, saviraišką ir skatintų kūrybiškumą; lavintų intelektualines vaiko galias;
- Sudarytų sąlygas plėtoti vaiko kultūrai, poreikiams, pomėgiams, interesams;
- Tenkintų vaiko poreikį judėti;
- Sietųsi su vaiko patirtimi ir kasdieniu jo gyvenimu.

Ugdymosi turinys ir ugdytinios kompetencijos. Vaikas veikdamas tai, kas jam įdomu, bendraudamas su bendraamžiais ir suaugusiais, įgyja socialinių, pažintinių, meninių gebėjimų,

tampa fiziškai ir emociškai brandesnis, labiau savimi pasitikintis, laisvesnis, kūrybiškesnis, įdomesnis draugams. Ugdomas vaiko mokėjimas mokytis: mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, spręsdamas problemas, kurdamas, įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą, džiaugiasi tuo, ką išmoko.

▪ **Ugdytinios kompetencijos:**

- Socialinė kompetencija – gyventi ir būti greta, kartu.
- Sveikatos saugojimo kompetencija – sveikai gyventi, saugiai judėti ir veikti.
- Pažinimo kompetencija – tyrinėti ir atrasti pasaulį.
- Komunikavimo kompetencija – klausytis, kalbėti, bandyti skaityti, rašyti,

išreiškiant save ir bendraujant su kitais.

- Meninė kompetencija – įsivaizduoti, pajauti, kurti, grožėtis.
- Ugdymo turinio apimtį sudaro kryptys, orientuotos į kompetencijų atskleidimą ir

plėtojimą, sudarant sąlygas integruotai mokytis:

- kasdienio gyvenimo įgūdžių;
- fizinio aktyvumo;
- emocijų suvokimo ir raiškos, savivokos ir savigarbos;
- savireguliacijos ir savikontrolės;
- santykių su suaugusiais ir bendraamžiais;
- sakytinės ir rašytinės kalbos;
- aplinkos pažinimo, tyrinėjimo;
- skaičiavimo ir matavimo;
- meninės raiškos, kūrybiškumo ir estetinio suvokimo;
- Ugdymosi turinio pasiekimai ir ugdymo gairės suskirstytos atsižvelgiant į vaiko

raidos ypatumus.

SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJOS UGDYMO TURINYS

Esminiai gebėjimai:

1. Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tikslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.
2. Atpažįsta bei įvardina savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamai, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atsiliepia į kito jausmus (užjaucia, padeda).

3–6 metų amžiaus vaikų		
Ugdymosi pasiekimai	Ugdymosi gairės	Ugdymosi pasiekimai
Laikydamas pusiausvyrą vaikšto, eina plačia linija, apeina kliūtis, eina nelygiu paviršiumi, pastovi ant vienos kojos, bėga keisdamas greitį, kryptį, lipa laiptais pakaitiniu žingsniu, pašoka dviem kojomis, nušoka nuo pirmo laiptelio, pradeda žaisti judrius žaidimus laikydamasis kelių taisyklių.	▪ Drąsinti vaikus išbandyti savo judėjimo galias lauke, aikštelėje, grupėje pasiūlant eiti, bėgti, sustoti pagal ženklą, atsitūpti, atsikelti ir paimti išdėliotus įvairius daiktus (kamuolėlius, kaladėlės, žaisliukus, kankorėžius, lapus ir juos dėti į didelę dėžę ar krepšį). ▪ Siūlyti judėti per kliūtis pasilenkiant, praropojant, atsitūpus ar nučiuožiant, imituojant įvairius gyvūnus. ▪ Kartu su vaikais žaisti judrius žaidimus: nubėgant, ant pirštų galų, nuropojant, imituojant gyvūnų elgseną. ▪ Pateikti vaikams išbandymus – apeiti / perlipiti kliūtis, eiti nelygiu paviršiumi išlaikant pusiausvyrą. ▪ Siūlyti vaikams judrius žaidimus imituojant gyvūnų elgseną, kurių metų vaikams šokinėtų abiem kojomis, bandytų pastovėti ant vienos kojos ir	▪ Organizuojami judrūs žaidimai, veiklos, estafetės, lenktynės, kurių metu vaikams skatinami įvairiai ir saugiai judėti lauke, grupėje: eina lėtai, greitai, eina atbuli, pristatoma žingsneliu, pasistiebę ant pirštų, ant kulnų, eina aukštai keldami kojas, pusiau priūpiai, eina „žasele“, bėga paskui suaugusįjį keisdami tempą, nešdami daiktą, keliauja su kuprinėmis, įveikia tam tikrą kliūčių ruožą atkarpa. ▪ Pasiūlyti judrias veiklas, kurių metu vaikai ropoja, lenda, perlipa, užlipa, nulipa, šokinėja ant vienos kojos, persoka, šoka į aukštį, tolį, nušoka nuo kelių laiptelių, šliaužia ant nugaros, pralenda, pavyzdžiui, pro „kliūčių ruožą“. ▪ Paprašyti vaikų papasakoti, kaip jiems sekėsi saugiai judėti, kaip jie stengėsi

	t.t. ▪ Sudaryti vaikams galimybę lipti laipteliais pristatomu žingsniu laikantis turėklų, (einant į pasivaikščiojimą, lauko žaidimų aikštelėje, mokykloje, grupėje). ▪ Siūlyti vaikams kitas sveikatinimo ir fizinio aktyvumo užduoteles.		neužkliūti. ▪ Organizuoti siužetines ar iš ritminių judesių sudarytas rytines mankštas grupėje ar lauke, jei leidžia oro sąlygos. Pasiūlyti patiems vaikams sugalvoti rytinės mankštos siužetus ir judesius. ▪ Organizuoti sportinius žaidimus su kėgliais, lauko raketėmis, kamuoliu, pavyzdžiui, mušti krepšinio kamuolį į žemę, mušti kamuolį į vartus. ▪ Paprašyti vaikų padėti nubraižyti klases ir jas žaisti sugalvojant įvairias taisykles, pavyzdžiui, šokinėti abiem kojomis, viena koja.
Tikslėja rankos ir akies judesiai, stiprėja smulkieji raumenys, ridena, spiria kamuolį, kerpa išilgai, veria, piešia atsitiktines linijas, taškuoja, konstruoja iš didesnių detalių.	▪ Siūlyti atsisedus ridenti ir gaudyti ridenamą kamuolį; mesti, spirti minkštą nedidelį kamuoliuką lauko aikštelėje. ▪ Siūlyti žaidimus su žaislais ir daiktais, kuriuos vaikai gali stumti, traukti, nešiotis iš vienos vietos į kitą. ▪ Siūlyti žaisti žaidimus siekiant pakabinto daikto pasistiebian, iškeliant rankeles. ▪ Siūlyti žaidimus veiksmams su daiktais atlikti: sudėti / išimti žaislus iš dėžės, žaisti su kaladėlėmis, statyti bokštelių, konstruoti, dėlioti dėliones ir kt. ▪ Verti, kirpti, plėšyti, piešti, lipdyti, glamžyti, pavyzdžiui, senų žurnalų ar popieriaus lapus, daryti iš jų gumulėlius.	Išlavėję rankos ir akies judesiai, riešas, vikrūs rankos piršteliai: sūpuojasi ant kartelės laikydamasis pirštais, gaudo, meta į sieną ir stipriai spiria kamuolį. Užsisega sagas, veria mažus daiktus, tvirčiau laiko pieštuką, kerpa žirkėmis įvairiomis kryptimis, tikslingai piešia įvairias linijas, dėlioja smulkių detalių dėliones, konstruoja.	▪ Sudaryti sąlygas vaikams lavinti smulkiuosius raumenis grupėje įrengus judėjimo kampelį, kuriame esančios priemonės leistų vaikams pasitempti, laikytis, lipti virve. ▪ Siūlyti vaikams pažaisti pirštų ir kitus žaidimus, kartu su vaikais kurti pieštukines pasakas, istorijas, kurias vaikai pasakoja po vieną arba poroje. ▪ Pateikti vaikams idėjų, minčių, kaip ir kam galima panaudoti paprastą popieriaus lapą: ant jo galima piešti, jį galima lankstyti, susukti, glamžyti, sušlapinti, išgauti garsus, pavyzdžiui, pačmus popieriaus lapą ir jį iš abiejų pusių laikant rankose sulenkus ir staigiai ištiesus išgautas skardus garsas,

	▪ Kartu su vaikais vartoti knygeles, paveikslėlius, žurnalus, enciklopedijas. ▪ Pasiūlyti ieškoti paveikslėlių, piešti kompiuteriu.	popieriaus lapą ištiesus ant žemės galima tyrinėti kojomis, pavyzdžiui, eiti per lygų, suglamžytą, šlapią popierių, ir aptarti savo potyrius. ▪ Pasiūlyti vaikams žaidimus su dėlionėmis, konstruktoriais, paskatinti vaikus patiems siūlyti kurti dėliones klijuojant, kerpan, piešiant, panaudojant trafaretus. ▪ Kartu su vaikais aptarti, ką ir kaip galima pasigaminti iš virvelės, pasiūlyti ir įvairių smulkių karoliukų, konstruktorių detalių ar sėklų, lapų ir kt. priemonių. Pasiūlyti vaikams šias idėjas įgyvendinti variant, klijuojant, vyniojant ir kt. ▪ Pasiūlyti vynioti siūlų kamuolius nuo storesnio siūlo iki plonesnio, kurti erdvinės formos iš siūlų, pavyzdžiui, pasidaryti labirintą, risti siūlus nuo įvairių baldų ir jais keliauti. ▪ Siūlyti vaikams žaidimus su įvairiais smulkiais daiktais ir biriomis medžiagomis, pavyzdžiui, vaikai gali rūšiuoti kaštonus, pupeles, žirnius ir kt. ▪ Pasiūlyti vaikams rasti smulkius daiktus, pavyzdžiui, sagą induose, kurie pripilti sėklų, kaštonų, siūlų kamuoliukų ar kt. daiktų. ▪ Sudaryti vaikams sąlygas piešti, kirpti, klijuoti, lipdyti panaudojant įvairias priemones ir medžiagas, pavyzdžiui,
--	--	---

			panaudojant kartoną, celofaną, plastiką ir kt.
SOCIALINĖS KOMPETENCIJOS UGDYMO TURINYS			
Esminiai gebėjimai:			
1. Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojasi tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje. 2. Supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalijasi žaislais, tariasi, užjaucia, padeda), suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems. 3. Supranta savo asmens tapatumą („aš esu, buvau, būsiu“), pasako, kad yra berniukas / mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais. 4. Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiaudrinęs geba nusiraminti.			
1,5–3 metų amžiaus vaikų		3–6 metų amžiaus vaikų	
Ugdymosi pasiekimai	Ugdymosi gairės	Ugdymosi pasiekimai	Ugdymosi gairės
Savarankiškai valgo, geria, pradeda naudotis stalo įrankiais, pasako, ko nori, ko nenori. Pats eina į tualetą. Suaugusiojo padedamas susitvarko po tualetu, prausiasi, nusišluosto veiduką, rankes. Pradeda tvarkyti žaislus, atrasti, kas yra sveikas maistas ir kokia	▪ Kasdienės veiklos metu palaikomas vaiko noras ir bandymai savarankiškai rengtis, ausis, valgyti, naudotis stalo įrankiais, nepamiršti nusišluoti ir nusišluostyti rankelių. ▪ Pratrinamas vaikas prie tam tikrų nuolat vykstančių kasdinių veiklų: nujausti, numatyti būsimus įvykius ar veiksmus / veiklas, panaudodami tam tikrą garsinį signalą, kuris vaikams leistų suprasti, jog veikla, kuria jie dabar užsiėmę, turėtų eiti į pabaigą. ▪ Supažindinami su aplinkoje esančiais daiktais, kad vaikai galėtų juos rasti, kai jiems jų reikia: žaislai – dėžėse, stalčiuose arba suskirstyti pagal žaidimo erdves.	Tvarkingai valgo, naudojasi stalo įrankiais, savarankiškai apsirengia, segasi, bando užsirišti batus. Laikosi elementarios higienos, tvarko žaislus, savo daiktus.	▪ Kasdienės veiklos metu vaikams stiprinami esami savitarnos ir asmens higienos įgūdžiai, vaikai drąsinami savarankiškai rengtis, segtis sagas, užtrauktuką, rišis raištelius. ▪ Savo ir kitų vaikų pavyzdžiu skatinamas ir stiprinamas savarankiškumas laikantis asmens higienos: prižiūrimi dantukai, atsiranda įgūdis plautis rankas, susišukuoti, išsipūsti nosį naudojantis servetėle. ▪ Palaikomi vaikų kultūringo maitinimosi įpročiai: savarankiškai naudotis stalo įrankiais, servetėle. ▪ Skatinama rinktis sveiką maistą,

poilsio nauda.	▪ Vaikams parodoma, kur galima rasti puoduką, pasiimti kėdę, rasti popierių, pieštukus, sudėti žaislus, kur laikomi lauko drabužiai ir kt. ▪ Sudaromos vaikams progos patiems susitvarkyti: nusiplauti teptuką, įsipilti vandens, sušluoti šiukšles. ▪ Siūloma vaikams rinktis sveiką maistą parodant jiems jo naudą. ▪ Pasiūlykite vaikams pasirinkimą iš dviejų galimybių: „kokią pasaką rinktumėtės...?“, „kuria ranka imsi, sveikinsiesi?“ ▪ Savo ir kitų vaikų pavyzdžiu bei naudojant paveikslėlius, pokalbius ugdomas supratimas, kaip galima pailsėti ir atgauti jėgas po aktyvios veiklos: pagulėti, pamiegoti, pasirinkti ramią veiklą ir kt.		diskutuojama, iš kur atkeliauja maistas, kaip jis ruošiamas, kaip jis verdamas, valgomas skirtingose kultūrose. ▪ Kalbama su vaikais apie tai, koks maistas yra naudingas jiems patiems ir kitiems, kodėl, pavyzdžiui, žmogaus kaulams, dantims reikalingas kalcis, o jo yra daržovėse, pieno produktuose, todėl jos naudingos vaikų kaulams ir jie tampa stipresni, vikresni; vaisiuose, daržovėse daug vitaminų, jie naudingi dantukams, raumenims. Pasiūloma vaikams patiems pasiruošti sveiką maistą pagal nesudėtingus receptus. ▪ Kartu su vaikais planuojamas aktyvios veiklos ir poilsio laikas. Pasiūloma vaikams tam tikrų poilsio minutėlių būdų, pavyzdžiui, atsisėsti ramiai, užmerktomis akimis ir apmąstyti savo dienele, ką jie nuveikė; pasiūloma relaksacijos strategijų, vaikai paprašomi sukaupti dėmesį ir įsiklausyti į savo kvėpavimą, pasiklausyti trumpo ramios muzikos intarpo; vaikai skatinami išsakyti savo mintis apie tai, ką jie jautė. Vaikams, kuriems reikalingas didesnis poilsis tarp aktyvių veiklų, parūpinama vieta, kur jie gali pabūti ramiai, netrukdomi kitų vaikų.
Pradedama atpažinti ir įvardinti kai kurias emocijas, ką jaučia	▪ Reaguojama į vaiko rodomas emocijas ir skatinama jas įvardinti, ką vaikas jaučia, kai jis yra supykęs, nuliūdęs, linksmas.	Nusako, ką jaučia ir kodėl. Kalbėdamas naudoja veido ir kūno	▪ Pasiūlomi žaidimai, kurių metu vaikai gali suprasti, kaip jaučiasi žmonės su negalia, pavyzdžiui, uždėti ausines, užrišti

(linksma, pikta, nuliūdęs). Pastebi kitų žmonių emocijas pagal veido išraišką ir į jas reaguoja (glosto, neina artyn).	▪ Kalbindamas vaikus pedagogas rodo savo emocijas veido mimika ir kūno kalba, pavyzdžiui, pakelia antakius, jei nustemba ar džiaugiasi, suraukia antakius ir ramiai stovi kalbėdamas, jei yra nepatenkintas ir kt. ▪ Sekant pasakas, skaitant knygeles stengiamasi perteikti herojų nuotaikas balso intonacija, kūno kalba, pavyzdžiui, vilkas – piktas (žemas balsas, suraukti antakiai ir kt.). ▪ Savo pavyzdžiu padedama vaikams mokytis, kaip reikia reaguoti į kito vaiko emocijas: jei jis džiaugiasi, pasijuokti kartu su juo, jei liūdi, verkia – paglostyti, duoti žaislą. ▪ Žaidžiami žaidimai, kurių metu padedama vaikams suprasti, ką jie jaučia, kaip jiems pavyksta, nesiseka ir pan. ▪ Žaidžiami vaizduotės žaidimai.	judesius. Gali nusakyti, kaip kitas jaučiasi iš veido mimikos, kūno judesių. Užjaučia kitą žinomais jam būdais.	akis, nejudėti, ir pan., klausiamo, kaip vaikai jaučiasi ir ką jaučia. ▪ Vaikai skatinami pasakoti, kada ir kaip jie jautėsi linksmi, džiaugėsi, buvo nustebę, liūdni, vieniši, pikti ar išsigandę. Aptariama, ką jie darė, kad pasijustų geriau; ką galėtų patarti kitiems vaikams, ką daryti, kad nesijaustum vienišas ir pan. ▪ Padedama vaikui išreikšti savo jausmus ir išmokyti naujų nusiramimo būdų, pavyzdžiui, pasiūlyti iš situacijos, giliai įkvėpti ir iškvėpti, susirasti kitą veiklą ar užsiėmimą ir kt. ▪ Padedama vaikams susitvarkyti su kylančiomis emocijomis, nevaldomu elgesiu ir mokytis savikontrolės. ▪ Atliekamos įvairios užduotėlės, skirtos jausmams pažinti. ▪ Žaidžiami vaizduotės, vaidmenų žaidimai, kurių metu vaikams siūloma įsivaizduoti, suvaidinti tokius jausmus kaip baimė, nerimas, pavydas ir pan. ▪ Vaikai skatinami būti socialiai atsakingais: padėti daiktus į vietą, susitvarkyti savo spintelę, drabužius, žaidimo vietą, nešiukšlinti ir priminti kitiems.
Domisi savo kūnu, nori viską daryti pats, saugo savo daiktus,	▪ Žaidžiami žaidimai, kurių metu vaikai tyrinėja save, kas jie tokie yra, kaip jie atrodo, kaip vadinasi kūno dalys ir t.t.	Pažįsta pagrindines kūno dalis ir jas įvardija. Apibūdina save, pasako,	▪ Siūlomos užduotys, žaidimai, kurių metu vaikai samprotautų, keltų hipotezes. ▪ Vaikai skatinami reflektuoti

(savojo tvirtinimas), bando laukytis susitarimų. Žaidžia vienas greta kito, gali pasidalinti žaislais. Geba pasitikėti savimi, pradeda suprasti, kuo jis skiriasi iš kitų. Bando įvairiais būdais ginti savo interesus (neduoda žaislo, kreipiasi į suaugusįjį pagalbos).	▪ Kasdienės veiklos metu, pavyzdžiui, rengiantis, vardinama, kaip rengiamės (kišam rankelę, užrišam šalikėlį ant kaklo ir pan.), valgymo metu (imame šaukštą į rankelę); laikantis higienos ir t.t. ▪ Sudaromos sąlygos bendrauti, žaisti, leidžiama jiems vadovauti žaidimui, pokalbiui, skatinant savojo Aš tvirtinimą. ▪ Kasdienės veiklos metu, žiūrinėjant paveikslėlius, kalbama apie tai, kuo vaikas yra panašus į kitus (rankos, kojos, mėgsta žaisti) ir kuo skiriasi (akių, plaukų spalva, nešioja akinius ir kt.) ▪ Nustatomos tam tikros elgesio ribos kasdienės veiklos metu. ▪ Kartu su vaiku aptariamas jo pasiekimų aplankas (atskirų jo veiklos momentų nuotraukos, pirmieji darbeliai), kaip jis pasikeitė, ką jau moka. ▪ Žiūrinėjant paveikslėlius atkreipiamas vaikų dėmesys į kitą atrodančius žmones (sėdinčius neįgaliojo vežimėlyje, su akiniais, kitos odos spalvos, kitokiais drabužiais ir kalbama, kuo jie skiriasi ir panašūs).	kuo ypatingas, kuo skiriasi nuo jo kiti. Pats taiko įvairesnius nusiramino, atsipalaidavimo būdus. Bando kontroliuoti savo elgesį, ieško pagalbos, pats ieško išečių. Stengiasi suvaldyti savo pyktį, inirši. Dažniausiai laikosi susitarimų ir taisyklių.	apie savo pomėgius, gebėjimus. ▪ Kalbamas su vaikais, kuo jie yra panašūs į kitus ir kuo skiriasi, stiprinamas vaikų pasitikėjimas savimi ir teigiama savivertė. ▪ Aptariant paveikslėlius, filmus atkreipiamas dėmesys į žmones, turinčius negalią ar kitokią išvaizdą, diskutuojama, kuo jie skiriasi ir kuo panašūs. ▪ Kartu su vaiku aptariamas jo pasiekimų aplankas, kalbama, kaip jis vertina save (kaip jis pasikeitė, ką jau moka, kur reikėtų pasistengti). ▪ Vaikai skatinami vieni kitiems sakyti malonius žodžius / komplimentus, kai jiems kažkas pasiseka ar ką nors pozityvaus atliko. ▪ Atkreipiamas dėmesys į taisykles, kurių yra sutarta laikytis. ▪ Pagal galimybes sudaromos sąlygos vaikams patiems spręsti kylančius konfliktus ir suteikti jiems grįžtamąjį ryšį, kaip sekėsi. ▪ Sudaromos galimybės rinktis alternatyvias veiklas.
--	--	---	---

PAŽINIMO KOMPETENCIJOS UGDYMO TURINYS

Esminiai gebėjimai:

1. Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.
2. Geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, naudoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvinėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradedama suvokti laiko tėkmę ir trukmę.
3. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.

1,5–3 metų amžiaus vaikų		3–6 metų amžiaus vaikų	
Ugdymosi pasiekimai	Ugdymosi gairės	Ugdymosi pasiekimai	Ugdymosi gairės
Stebi ir noriai žaidžia su daiktais, natūraliomis medžiagomis. Atpažįsta ir pavadina keletą ar daugiau augalų, gyvūnų, daiktų, skiria tam tikrus gamtos reiškinius.	▪ Drąsinami žaisti su natūraliomis medžiagomis: smėliu, vandeniu, akmenėliais, lapais, kaštonais ir pan. ▪ Atkreipiamas vaikų dėmesys į daiktų ir objektų savybes: spalvą, formą, dydį ir tekstūrą, pavyzdžiui, žalius lapus, mažą raudoną boružėlę, birų smėlį ir kt. ▪ Mokomi stebėti ir pavadinti artimiausioje aplinkoje augančius augalus (medis, krūmas, gėlė); kalbėti, kokias daržoves ir vaisius valgo, įvardinti skonį, uostyti, nusakyti spalvą, dydį, formą. ▪ Kartu su vyresnių grupių vaikais organizuojamos išvykos į gretimą aplinką, pievą, tvenkinį ir stebimi medžiai, krūmai, gėlės, žolynai, paukšteliai, vabalėliai. Renkami lapai, kankorėžiai,	Pastebi skirtumus tarp tam tikrų objektų, daiktų ir juos įvardija. Papasakoja, kur gyvena gyvūnai, nusako, kurie iš jų yra naminiai. Skiria tam tikras profesijas, darbus. Pradedama suprasti, kad aplinka ir jis pats keičiasi augdamas. Plėtoja laiko, erdvės ir vietos pojūčius. Žino, kad reikia globoti augintinius.	▪ Vaikai skatinami žaisti, rūšiuoti, kolekcionuoti akmenėlius, lapus, kriaukleles, sėklas, kankorėžius ir kitas natūralias medžiagas. ▪ Klausomasi ir kalbomasi su vaikais apie natūraliai kylančius ar sukeltus aplinkos garsus, pavyzdžiui, vėjo, lietaus, miško, paukščių, gyvūnų, automobilių, statybų ir kt. ▪ Aiškinamasi garsų kilmės priežastys bei vaikai skatinami saugoti aplinką ir gamtos resursus, pavyzdžiui, rūšiuoti šiukšles, taupyti energiją, vandenį (išjungti šviesą, neleisti vandens), popierinius ar plastikinius indelius panaudoti antrą kartą (išvykose) arba meniniams sumanymams.

	dalinamasi išvykos išpūdžiais. ▪ Vaikai mokomi stebėti ir pavadinti gyvūnus pasivaikščiojimo metu, išvykose, vartydami knygeles, paveikslėlius, ieškodami paveikslėlių planšetėje ir kt. ▪ Diskutuojama su vaikais apie tai, kokius žmones sutinkame darželyje, eidami pasivaikščioti, išvykose ir ką jie veikia, pavyzdžiui, vairuotojas vairuoja, moteris sodina gėles ir t. t. ▪ Diskutuojama kasdienės rutininės veiklos metu įvardijant, ką ir kada jie veikia, pavyzdžiui, ryte – pasisveikinti, priminti, kad tuoj eisite pusryčiauti; po pasivaikščiojimo – einame plauti rankelių, pietausime ir kt. ▪ Švenčiami vaikų gimtadieniai, tradicinės ir valstybinės šventės.	▪ Pagal galimybes lankomasi gretiname ūkyje ar fermoje ir sužinoma, kaip maistas atkeliauja ant mūsų stalo. ▪ Skatinama dalintis savo patirtimi, pavyzdžiui, kas kokius namie turi augintinius, kaip jais rūpinasi, kuo jie ypatingi ir pan. ▪ Pasivaikščiojimo metu stebimi darželio kieme augantys medžiai, gėlės, pieva ir jos gyventojai ir kartu aptariami stebėti potyriai. ▪ Žaidžiami stalo žaidimai ir rūšiuojama pagal tam tikrą požymį (skraido-neskraido). ▪ Sekamos vaikams pasakos, žiūrėjami paveikslėliai, vaizdo filmukai, kuriuose vaizduojami įvairūs gyvūnai. Vadinama, apsimetama įvairiais gyvūnais, imituojant jų elgseną ar išvaizdą. ▪ Dalinamasi išpūdžiais, kuriuos vaikai patyrė kartu su šeima per savaitgalį. ▪ Pagal galimybes lankomasi įstaigose, kalbomasi apie profesijas, kviečiami į svečius tėveliai, kad papasakotų apie savo profesijas. ▪ Domimasi žemėlapiais ir jais naudojamosi pasivaikščiojimo metu, grupėje. Stebimi gatvė važiuojantys automobiliai. Tyrinėjamas gaublys, Lietuvos žemėlapis,
--	--	--

Įvairiais būdais tyrinėja daiktus (stebi, išardo, išpila...). Eksperimentuoja su įvairiomis medžiagomis, reiškiniais (smėliu, vandeniu, maistu, šviesa).	▪ Padedama vaikams suprasti skirtingų daiktų paskirtį ir kaip jais naudotis. Siūloma žaisti ir veikti su įvairiais žaislais, daiktais, esančiais jų aplinkoje, ir juos tyrinėti, pavyzdžiui, su nesudėtingais namų apyvokos daiktais, tokiais kaip puodai, samteliai, šluota, sieteliai ir kt. ▪ Padedama vaikams suprasti priežasties ir pasekmės ryšius, pavyzdžiui, kas atsitiks, jei ant smėlio užpilsime vandens, jei paliksime ledukus kambaryje, jei įmesime į vandenį druskos, cukraus, akmenį, popierių, jei pūsime į plunksną ir kt. ▪ Pasiūloma vaikams patyrinėti savo šešėlį saulėtą dieną lauke, prie šviesos grupėje, pavyzdžiui, kodėl šešėlis nepabėga, ar visi daiktai turi šešėlius ir kt. ▪ Skatinami tyrinėti daiktus ir medžiagas per padidinamąjį stiklą, su magnetu. ▪ Sudaromos galimybės vaikams pažinti aplinkos garsų įvairovę. ▪ Sudaromos sąlygos suprasti aplinkos kaitos procesus: švęskite vaikų gimtadienius ir kalbėkitės, kaip jie pasikeitė (paaugo, ką moka...). ▪ Kartu su vaikais sodinamos sėklos, gėlės, stebima, kaip jos auga, keičiasi.	Tyrinėdamas daiktus ir reiškinius pasinaudoja turima patirtimi. Eksperimentuoja laikydamasis tam tikros tvarkos, atlieka veiksmus atsargiai. Domisi, kelia klausimus ir ieško atsakymų jam prieinamuose įvairiuose šaltiniuose. Rūšiuoja grupuoja daiktus pagal tam tikras savybes.	gaminami grupės, kelio iš/į darželį žemėlapiai. ▪ Švenčiamos tradicinės ir netradicinės šventės, kuriamos grupės tradicijos. ▪ Eksperimentuojama su įvairiomis medžiagomis, aiškinamasi gamtos reiškiniai. ▪ Eksperimentuojama su medžiagų savybėmis, pavyzdžiui, medžiagos, kurios laidžios – nelaidešios vandeniui, šviesai. ▪ Drąsinami tyrinėti šešėlius, kaip keičiasi jų ilgis, forma per dieną. ▪ Vaikai skatinami dalyvauti savo pačių sumanytuose eksperimentuose, projektuose, kurie ugdytų jų smalsumą, teiktų tyrinėjimo džiaugsmą ir padėtų jiems atrasti atsakymus į jiems rūpimus klausimus apie daiktus ir reiškinius. ▪ Parūpinama įvairių tyrinėjimo priemonių, knygų, enciklopedijų ir naudojama IT. ▪ Vaikams siūloma nufotografuoti, nufilmuoti, perkelti į kompiuterį ir pan. ▪ Vaikai skatinami dalintis savo atliktais tyrinėjimo projektais ir planuoti naujas veiklas kartu su kitais vaikais ar tėveliais. ▪ Mokoma panaudoti įvairius šaltinius informacijai rasti, pavyzdžiui,
---	--	---	--

Tapatina daiktus pagal formą, dydį. Supranta ir pradeda vartoti daiktų palyginimui skirtus žodžius: didelis – mažas.	▪ Pasiūloma vaikams pasirinkti ir rūpintis žaisliniu augintiniu ir mokytis būti atsakingiems. ▪ Eksperimentuojama su skoniais. ▪ Keliami probleminiai klausimai vaikams: kaip vyksta ir kodėl; kas suka vėjo malūnėlį; kodėl kieme ištirpo sniegas ir t.t. ▪ Atkreipiamas vaikų dėmesys į tai, kaip keičiasi orai per dieną. ▪ Skatinami tyrinėti gamtos ir aplinkos daiktus pasinaudojant paprastomis priemonėmis (padidinamas stiklas ir pan.).		„Pasižiūrėkime į knygą ar kompiuterį, gal ten sužinotume daugiau“. ▪ Mokoma stebėti ir rūšiuoti kieme augančias gėles, augalus pagal spalvą, formą, dydį, naudą (valgomas, sudaro šėšėlį) ir kt. ▪ Drašinami kelti klausimus apie tai, kokios aplinkoje vyrauja spalvos, formos, dydžiai, bei skatinami dalintis patirtimi.
Tapatina daiktus pagal formą, dydį. Supranta ir pradeda vartoti daiktų palyginimui skirtus žodžius: didelis – mažas.	▪ Skatinami lyginti ir rūšiuoti daiktus, žaislus pagal spalvą, formą, dydį, pavyzdžiui, pasivaikščiojimo metu rinkti rudenį lapus ir juos rūšiuoti pagal spalvą, formą; lyginti vaisius, daržoves pagal tai, ar jie turi kauliuką, sėklas (obuolys, slyva, apelsinas); atrinkti lėlių drabužėlius, kurie tinka dėvėti žiemą ar vasarą. ▪ Drašinami lyginti daiktus, atrinkti ir dėti daiktus į skirtingas dėžutes, pavyzdžiui, tuos, kurie yra minkšti ar kieti arba įdėti mašinėlę pasirenkant dėžutės dydį (mažesnė ir didesnė). ▪ Siūlyti žaisti persirengimo žaidimus ir aiškintis, kurie drabužiai dideli, kurie maži. ▪ Skatinti žaisti su žaislais, kuriuos reikia įtaikyti pagal formą, dydį, sudėti eilę, surūšiuoti. ▪ Naudoti žaislus ir priemones, kuriais	Skiria geometrines figūras: skritulį ir rutulį, kvadratą, trikampį, stačiakampį. Rūšiuoja daiktus pagal dydį, tūrį. Matuodamas atstumą, ilgį, tūrį, masę, naudojami žinomais sąlyginiais matais. Lygindamas dydžius, vartoja žodžius (didesnis, truputį mažesnis, didžiausias, mažiausias ir kt.) Apibūdina daiktų vietą ir padėį kitų daiktų ar vienas kito atžvilgiu: aukščiau – žemiau, virš –	▪ Skatinami rūšiuoti, dėti, klasifikuoti daiktus, objektus pagal tam tikrus požymius. ▪ Eksperimentuojama su formomis, dydžiais ir tekstūra. ▪ Drašinami atrasti priemones, kuriomis jie galėtų be specialių priemonių pamatuoti, išmatuoti, palyginti, pavyzdžiui, matuoti plaštaka, sprindžiu, pėda, žingsniu ar susitartu matu (pagaliuku) ilgį ar aukštį, puodeliu, šaukštu ar samčiu talpa; kilnojančiais daiktus – svorį, apimant rankomis – plotį. ▪ Skatinami kelti hipotezes ir spręsti problemas, rasti atsakymus eksperimentuojant. ▪ Padedama atrasti reikiamą informaciją knygoje arba naudojantis

	naudodamiesi vaikai galėtų matuoti ir lyginti jų aukštį, ilgį, svorį. ▪ Žaisti, tyrinėti ir eksperimentuoti su daiktais, kuriais taip pat galima pamatuoti, pasverti ar numatyti laiką, pavyzdžiui, sušvilpti, kai laikas daryti pertrauką, naudoti puodelius, buteliukus, samtelius, samčius, ąsočius, sietus, dubenėlius pripildant, perkeltant ir lyginant, išpilant ir pan.	po; šalia, greta, viduryje, tarp, priešais, prie, prieš, paskui, šalia vienas kito, už, prieš, tarp, viduje, išorėje ir kt. Turi tam tikrą laiko nuovoką: žino, jog savaitė susideda iš dienų, metus sudaro metų laikai.	kompiuteriu, pavyzdžiui, jei reikia sužinoti, kurio laiku išvyksta autobusas, kiek kainuoja bilietas, kur jį nusipirkti, sužinoti, koks bus oras artimiausiomis dienomis ir kt. ▪ Atkreipiamas vaikų dėmesys į laiko trukmę, pavyzdžiui, rodant laikrodį pasakyti vaikams, kad kai laikrodžio rodyklė bus ant skaičiaus 10, ateis pasakos sekimo laikas. ▪ Skatinami vartoti laiko sąvokas. ▪ Plėtojamas supratimas, kaip praeina laikas: anksčiau, seniau, dabar. ▪ Skatinama rungtyniauti ir matuoti laiką chronometru. ▪ Laiko nuovokai formuotis naudojamas smėlio laikrodis. ▪ Sodinami, sėjami augalai ir stebimas jų augimo ciklas. ▪ Stebimi orai, žymima sutartais ženklais, aptariamos orų permainos, pavyzdžiui, dienos, savaitės. ▪ Gaminamas metų gimtadienių ir kalendorinių švenčių kalendorius, aptariami metų laikai, valstybinės šventės.
--	--	---	---

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJOS UGDYMO TURINYS

Esminiai gebėjimai:

1. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreiškdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį. Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti.
2. Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariausi, derasi; žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiais.

1,5–3 metų amžiaus vaikai		3–6 metų amžiaus vaikai	
Ugdymosi pasiekimai	Ugdymosi gairės	Ugdymosi pasiekimai	Ugdymosi gairės
Klausosi ir vykdo kelis prašymus paeiliui. Kalba 2–4 žodžių sakiniais, papildo kalbą judesiu. Reaguoja į pasakojimą judesiais, šūksniais, klausimais. Daug klausinėja „Kas?“, „Ką daro?“, „Kas čia?“	▪ Prašoma vaikų pagalbos: paduoti, paimti, atnešti ir kt.; supažindinami su žaidimo taisyklėmis ir stebima, kaip vaikai jas suprato. ▪ Vaikai skatinami pasakoti, kalbėti, dalintis savo patirtimi su kitais ir suaugusiais; palaikomi ritualiniai pokalbiai. ▪ Kalbama su vaikais apie jų šeimą: koks vaiko vardas, ką jis mėgsta, kiek metų, kokie šeimos narių vardai, ką jie mėgsta veikti ir kt. Sudaromos sąlygos vaikams išmokyti naujų ir taisyklingų žodžių, laikantis gramatinių taisyklių, sakinių konstrukcijų. ▪ Kalbama vaikams apie tai, kai jie ar suaugusysis ką nors daro, padarys nusakant veiksmus, pavyzdžiui, „Einu ir padėsiu jums nunešti žaisliukus į vietą“. ▪ Skaitomos eiliuotos pasakos ir kartu su vaikais mokomasi trumpų dvielių ar ketureilių su judesiais, pavyzdžiui, „Tupi žvirblis kamine...“ ir t. t.	Klausosi ir supranta pokalbio temą. Atkartoja pasakos, pasakojimo turinį, įvykius. Supranta pajuokavimus, juokauja. Kalba taisyklingai, išsako savo norus, pageidavimus. Laikosi tam tikrų bendravimo taisyklių (įsiterpia, kai kitas baigia kalbėti). Susikalba be žodžių (judesiu, veido mimika). Nupasakoja, ką sugalvojo ar padarė.	▪ Bendravimo su vaikais metu aptariamas empatiškumas. ▪ Sekamos pasakos, pasakojimai ir jie kartu su vaikais atpasakojami; kuriami savo pasakojimai su kita pradžia, pabaiga ir pan. ▪ Savo asmeniniu pavyzdžiu padedama vaikams mokytis bendravimo kultūros. ▪ Sudaroma galimybė klausytis įvairių garsų, natūraliai kylančių ir dirbtinai sukeltų, bandoma atspėti jų prigimtį ir pamėgdžioti. ▪ Žaidžiami žaidimai, kurių metu vaikams reikia ne kalbėti, o bendrauti veiksmiais, kūno judesiais, veido mimika. ▪ Žaidžiami rateliai, liaudies žaidimai, kurių metu vaikai mokosi ar iš atminties atkartoja žaidimo, dainos ar eiluotą

	▪ Sekamos pasakos keičiant balso intonaciją, pasakos nuotaiką palydint kūno judesiais, veido mimika perteikiant pasakos nuotaiką, herojus. Pateikiami klausimai ir vaikai skatinami atsakyti bei išreikšti savo įspūdžius apie girdėtus veikėjus vaidinant. ▪ Plečiamas vaikų žodynas.		tekstą. ▪ Kuriamos dekoracijos, piešiamos iliustracijos girdėtoms pasakoms, istorijoms, vaidinimams, komiksams. ▪ Siūloma atlikti veiklas poroje, grupelėje, kurių metu vaikai diskutuoja, tariai, išsako savo nuomonę, argumentus, mokosi paprašyti poroje papasakoti, ką labiausiai mėgsta veikti, imti interviu iš draugo, tėčio ir kt. ▪ Žaidžia žaidimus su žodžiais, pavyzdžiui, koks garsas žodžio pradžioje, gale, rasti panašiai skambančius žodžius. ▪ Skatinami dalintis įspūdžiais, išsakyti savo nuomonę.
Domisi knygelėmis, jas varto, žiūrinėja, įvardija, ką mato (veikėjus, veiksmą, pažįstamą raidę). „Rašinėja“, piešia vingiuoja įvairias linijas.	▪ Sudaromos sąlygos vaikams laisvai vartoti, žiūrinėti knygeles, paveikslėlius. ▪ Skaitomos pasakos, trumpos istorijos, kuriamos trumpos inscenizacijos, žaidžiama su pasakų personažais. ▪ Vaikai sudominami skaitymu: apžiūrima paveikslėliai, žodis ir pirma jo raidė. ▪ Vaikai kviečiami „paskaityti“ knygelę kartu. ▪ Vaikai drašinami „rašinėti“, piešti. Aptariama veikla.	Domisi rašytiniais tekstais, ženklais ir simboliais. Supranta, kad žodžiai slypi po raidžių ženklais. Pažįsta keletą ar daugiau raidžių, „perskaito“ savo vardą.	Domisi rašytiniais tekstais, ženklais ir simboliais. Supranta, kad žodžiai slypi po raidžių ženklais. Pažįsta keletą ar daugiau raidžių, „perskaito“ savo vardą. ▪ Papildoma bibliotekėlė knygelėmis, žurnalais, enciklopedijomis su skirtingais tekstais, šriftais, kuriuos vaikai gali tyrinėti ir ieškoti jau pažįstamų raidžių, ženklų ir lyginti su nepažįstamais, pavyzdžiui, tekstai kita kalba, žurnalai, reklaminiai lapeliai ir kt. ▪ Skatinami „skaityti“ žaidimų ar kitos veiklos metu, pavyzdžiui, žaisdami kavinę vaikai apsimeta, kad skaito meniu, kiek kainuoja, žaidžiant polikliniką, rašomas receptas ir pan. ▪ Pagal galimybes apsilankoma bibliotekoje ir dalinamasi patirtais įspūdžiais. ▪ Kalbama apie tai, kaip atsiranda

			knygos, kokios gali būti knygos, kaip rašomas tekstas (iš kairės į dešinę), kas jas sudaro (viršelis, iliustracijos, rašytojo vardas), pagal galimybę pasikviečiamas rašytojas ar poetas. ▪ Kuriamos istorijų, pasakų knygelės; gaminamos receptų, užrašų knygelės, plakatai. ▪ Pasivaikščiavimo metu stebimi pakelyje pasitaikantys ženklai, simboliai, užrašai. ▪ Lankstomos kartu su vaikais iš popieriaus raidės, kūno pagalba kuriamos raidės, jų junginiai. ▪ Skatinama „rašyti“ su pieštuku, flomasteriu, tušinuku ant popieriaus, kompiuteryje, pavyzdžiui, laiška, žinutę ir lyginti šriftus, parašytus ranka ar kompiuteriu. ▪ Skatinama „rašyti“ raidėmis, pasidarytomis iš plastilino, modelino ar sudėliotomis iš kaštonų, gilių, sėklų ir kt. ▪ Žaidžiami vaidmenų žaidimai, tokie kaip parduotuvė, ir sudarinėjamas pirminių sąrašas ir pan.
Skiria žodžius: mažai (mažai ir daug). Paprašytas duoda kitiems po vieną žaislą, daiktą. Geba išrikiuoti daiktus į	▪ Drašinami įvardinti daug ir mažai, pavyzdžiui, žaisti žaidimą, spėti „daug-mažai“: paslėpti rankoje daugiau ir kelis smulkius daiktus arba sudėti juos į dėžutę ir spėti; žiūrinėti paveikslėlius ir lyginti juose nupieštus daiktus: daug-mažai; didelis-mažas.	Susieja daiktų kieki su skaičiumi. Skaičiuoja iki 10 ir daugiau. Suskaičiuoja daiktus bent iki 10. Supranta ir vartoja žodžius: daugiau	▪ Įvairios veiklos metu vaikai turi galimybę pasinaudoti skaičiavimo patirtimi: žaisti judrius žaidimus išsiskačiuojant, nustatant eiliškumą; skaičiuoti žaislus, daiktus, lyginti, rūšiuoti, kurių daugiau, kurių mažiau ir pan.

viena eilę.	▪ Kasdienės veiklos metu skatinami atrasti, kiek yra daiktų po du, po vieną, pavyzdžiui, aunantis, rengiantis klausyti vaikų, kur jų kojines, batukai, šalikas, ir atnešus vieną klausyti, o kur kita; priminti, kad kojinitės dvi, nes dvi kojytės ir pan. ▪ Atkreipiamas vaikų dėmesys į skaičius kasdieniame jų gyvenime. ▪ Kartu su vaikais dainuojamos trumpos ritminės dainelės, eiliuotos pasakos, kuriose yra pasikartojantis ar sekantis vienas paskui kitą veiksmas.	(mažiau) vienu, dviem, po lygiai, pusiau, į 2 dalis, į 4 dalis. Atpažįsta, atkuria, pratęsia, sukuria skirtingų garsų, dydžių, formų, spalvų sekas su 2–3 pasikartojančiais elementais.	▪ Kasdienėse vaikų veiklose padedama vaikams formuoti laiko nuovoką, pavyzdžiui, galima susitarti veiklai laiką ir jį nustatyti su smėlio laikrodžiu arba susitarti iki kokio laikrodžio (elektroninio) rodomo skaičiaus bus žaidžiamas žaidimas. ▪ Skatinama vaiką dalintis savo skaičiavimo patirtimi, kai jis skaičiuoja ir palygina, pavyzdžiui, padrašinti vaiką, kai jis pasako, kad mergaičių šiandien yra daugiau nei berniukų. ▪ Supažįstama su paprasčiausiais skaičiavimo būdais, pavyzdžiui, jei reikia suskaičiuoti, kiek yra baltų mašinelių ir pan. ▪ Mokosi naudotis informacinėmis priemonėmis, kuriomis galima suskaičiuoti ir užrašyti skaičiais. ▪ Skatinama žaisti vaidmenų žaidimus, modeliuoti gyvenimiškas situacijas, kurių metu reikalinga skaičiavimo ir skaičių žymėjimo patirtis, pavyzdžiui, pasidaryti pinigų (gamintis eurus, euro centus).
MENINĖS RAIŠKOS KOMPETENCIJOS UGDYMO TURINYS			
Esminiai gebėjimai: 1. Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje. 2. Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūrinių, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia, suvokia ir apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais, įspūdžiais.			

1,5–3 metų amžiaus vaikų		3–6 metų amžiaus vaikų
Ugdymosi pasiekimai	Ugdymosi gairės	Ugdymosi pasiekimai
Džiaugiasi girdėdamas muziką ir reaguoja į ją ieškodamas muzikos šaltinio, supuodamasis kėdėje, judėdamas, laisvai šokdamas (sukasi, apsisuka, kelia rankas ir kt.). Dainuoja kelių posmelių daineles, spontaniškai dainuoja savo daineles. Tyrinėja ir išbando elementarius muzikinius instrumentus: mušamuosius, švilpuką, žaislinius perkusinius, barškučius.	▪ Sudaromos sąlygos pažinti įvairių žanrų vaikiškas daineles ir skatinti vaikus judėti pagal muziką: šokinėti, ploti rankomis, atlikti įvairius judesius mėgdžiojant gerai žinomus gyvūnus ar kitus personažus. ▪ Mokoma žaisti liaudies žaidimus, dainuoti su vaiku ritmines trumpas daineles bei skatinti pačius dainuoti žinomas ar spontaniškai sukurtas savo daineles. ▪ Sudaryti sąlygas tyrinėti paprastus instrumentus ir daiktus, kuriais galima išgauti muzikinius ar ritminius garsus.	Nusako muzikinio kūrinio nuotaiką ir tempą. Atpažįsta, skiria ir apibūdina aplinkos ir muzikos garsus. Dainuoja ir juda bandydamas išlaikyti ritmą. Dainuoja vienas ir kartu su kitais prisitaikydamas prie kito iš atminties. Groja paprastais muzikiniais instrumentais ar savo kūnu (mušdamas taklą kojomis, plodamas ir kt.). Atpažįsta ir pavadina kai kuriuos muzikos instrumentus. Dainuodamas, šokdamas bando laikytis ritmo.
		Ugdymosi gairės ▪ Sudaromos sąlygos klausytis skirtingos nuotaikos, tempo, žanro muzikinių kūrinių ir vaikams skatinami išsakyti, ką jie įsivaizdavo klausydamiesi, apibūdinti kūrinių nuotaiką, tempą, dinamiką. ▪ Skatinami klausytis atskiro instrumento grojamas melodijos ir bandyti spėti, koks tai instrumentas, kaip jie apibūdintų instrumento garsus, su kokiais pažįstamais aplinkos garsais palygintų. ▪ Sudaromos sąlygos klausytis natūralių gamtos garsų, pavyzdžiui, lietaus barbenimo, miško, jūros ošimo, paukščių, gyvūnų balsų ir spėti ar imituoti, kieno tai garsai; lyginti juos su žmogaus sukeltais skleidžiamais garsais (automobilių, traukinių, lėktuvo ir kt.). ▪ Vaikai pratinami klausytis muzikos įvairios veiklos metu ar nuotakai išreikšti, pavyzdžiui, kai yra džiugu, liūdna, jaučiasi vieniši ir kt. ▪ Vaikai drąsinami dainuoti vieni, poroje, grupelėje; įsiklausyti į draugo dainavimą ir prisitaikyti; dainuoti ritmiškai ir intonuoti. ▪ Skatinami tyrinėti savo balsą,

		jo galimybės. ▪ Atsižvelgiant į galimybes sudaromos sąlygos, kad grupėje vaikams būtų pakankamai nesudėtingų muzikos instrumentų, kuriais vaikai laisvai gali tyrinėti, klausinėti, bandyti groti, kurti melodijas, pavyzdžiui, metalofonas, būgneliai, trikampiai, barškučiai, perkusiniai žaisliniai instrumentai, dūdelės, švilpynės, skudučiai ir pan. ▪ Vaikai skatinami groti, kurti melodijas ne muzikos instrumentais, bet kūno judesiais, aplinkos daiktais. ▪ Diskutuojama su vaikais apie tai, kas kuria muziką, kaip tampama muzikantu, pasikviečiamas pagal galimybes muzikantas ar kompozitorius į svečius. ▪ Vaikai skatinami žaisti vaizduotės žaidimus (vadovauti chorui, diriguoti ir pan.). ▪ Vaikai skatinami improvizuoti, pritaikyti žinomą melodiją išdainuojant ne dainos tekstą. ▪ Drašinami improvizuoti judesiu, žinomais šokio žingsneliais, mėgdžioti suaugusius ir kurti savo šokio derinius, pavyzdžiui, judėti imituojant hip-hopą, valsą ir kt. ▪ Atkreipiamas vaikų dėmesys į gyvūnų judesius ir bandoma juos mėgdžioti,
--	--	---

Drąsiai išbando piešimo priemones ir medžiagas (pieštukus, kreideles, guašą, klijus, atspaudus), piešia linijas, jungia, taškuoja, siekia rezultatą (sako, ką piešia). Noriai imasi išbandyti plastiliną, modelinę (ji maigo, bado, gnaibo gabaliukais). Labiau džiaugiasi procesu nei rezultatu, bet noriai pasako, ką daro.	▪ Vaikai drąsiai tyrinėti ir išbandyti piešimo ir rašymo priemones, pavyzdžiui, pieštukus, kreideles, guašą, raginami piešti ant didelio ir mažo popieriaus lapo. ▪ Vaikai skatinami papasakoti, ką piešia / daro, pasidžiaugti ir pasigrožėti savo darbais, atkreipti dėmesį į spalvas, formas. Vaiko darbai pakabinami matomoje vaikams vietoje ir vaikai skatinami žiūrinėti savo ir kitų darbelius, parodoma tėveliams. ▪ Pasiūloma eksperimentuoti su įvairesnėmis priemonėmis ir medžiagomis, pavyzdžiui, su įvairios faktūros popieriumi (plonu, spalvotu, blizgančiu, kartonu, glamžytu, sušlapintu), plastilinu (maigyti, gnaibyti pirštais, pagaliukais, kočioti, ploti ir pan.), klijais, atspaudais. ▪ Mokoma statyti kartu su vaikais statinius iš kartoninių dėžių, plastikinių butelių ir kitų „buitinių atliekų“, palaikomi vaiko sumanymai. ▪ Vartomos iliustruotos knygelės, žurnalai, žiūrimos įvairios nuotraukos, atvirukai, vaikų darbai ir klausinėjama vaikų, kas jiems patinka, atkreipiamas dėmesys į iliustracijų, meno kūrinių ir kitų kūrinių spalvas, nuotaikas, perspektyvą. ▪ Skatinama pasakoti apie savo ar kitų piešinių, aplinkoje pamatytus paveikslus ar knygelinių iliustracijas.	Kuria pagal savo sumanymus pasinaudodamas jau turima meninės raškos patirtimi ir noriai išbando naujas priemones ir technikas. Džiaugiasi savo veiklos rezultatais, pasakoja kitiems, kaip ir ką padarė. Padedamas naudojasi kompiuteriu išreiškdamas savo kūrybinius sumanymus. Ižvelgia ryšį tarp dailės vaizdų ir realaus pasaulio, simboliniais vaizdais atspindėdamas realaus pasaulio daiktus bei reiškinius ir savo ryšius su jais.	pagal muziką parenkant gyvūną. ▪ Skatinami eksperimentuoti ir piešti įvairiomis grafikos priemonėmis, medžiagomis, kad atrastų įvairius raškos būdus ir jų derinius. ▪ Atkreipiamas dėmesys į linijas ir jų dinamiškumą, skirtumus ir (ar) panašumus: punktyrinę, pulsuojančią, banguotą, laužytą, spiralinę linijas. ▪ Eksperimentuojama teptuku išbandant įvairius raškos būdus. ▪ Skatinami kurti koliažus panaudojant informacines technologijas bei gamtines medžiagas. ▪ Skatinama improvizacija kuriant nerealaus formos, formato darbus, erdvinės figūras. ▪ Padedama vaikams ugdytis supratimą, jog meninė veikla padeda atsipalaiduoti, nusiraminti, pajausti kūrybos džiaugsmą. ▪ Skatinama eksperimentuoti su moliu, plastilinu. ▪ Skatinama plėšyti, lankstyti, klijuoti eksperimentuojant su popieriaus lapu, kuriant įvairias figūras. ▪ Skatinama pažinti tautodailės ornamentikos tradicijas ir jas panaudoti savo darbeliuose.

			▪ Sudaromos sąlygos panaudoti savo kūrybos darbelius kalėdinei eglutei puošti, vaidinimo dekoracijoms, atvirukams ir kt.
--	--	--	---

V SKYRIUS

UGDYMOSI PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Pasiekimų vertinimo paskirtis. Vaiko pasiekimų vertinimas – neatsiejama kokybiško ugdymo(si) proceso dalis, tai nuolatinis informacijos apie vaiko, jo ugdymo(si) ypatumus bei daromą pažangą atskirais amžiaus tarpsniais kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas.

Vertinimo paskirtis – pažinti vaiką, jo individualumą, gebėjimų lygį bei jo paskirtį (kaip kinta vaiko gebėjimai per tam tikrą laiką), numatyti vaiko ugdymo(si) perspektyvas, pritaikyti ugdymo(si) procesą vaiko grupės ir kiekvieno vaiko poreikiams ir galimybėms. Įstaigoje vertinimas planuojamas, numatoma, kas, koku tikslu ir kaip bus vertinama, jis yra nenutrūkstamas, grįžtamasis.

Vertinimo sritys. Ugdant vaikus siekiama, kad ikimokyklinukas išaugtų smalsus, orus, sveikas, bendraujantis, kuriantis, nuolat besimokantis.

Smalsus – viskuo besidomintis, mėgstantis tyrinėti, eksperimentuoti, išbandyti, norintis patirti, kaip yra iš tikrųjų, skaičiuojantis, matuojantis, grupuojantis, lyginantis, klasifikuojantis ir t. t.

Orus – suvokiantis, koks jis yra, pasitikintis savimi ir kitais, garbingas, besilaikantis duoto žodžio, sąžiningas, atsakingas ir t. t.

Sveikas – turintis kasdienes švaros ir tvarkos įpročius, mėgstantis judėti, ypač – gryname ore, besirenkantis sveiką maistą, saugiai besielgiantis aplinkoje ir t. t.

Bendraujantis – suprantantis, kas yra gerai, kas blogai, turintis draugą (-ų), palankiai bendraujantis (suprantantis kitų norus, besidalijantis žaislais, besitariantis, užjaučiantis, padedantis) ir t. t.

Kuriantis – lakios vaizduotės ir fantazijos, savitai reiškiantis įspūdžius, siūlantis naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendinantis.

Vertinimo būdai, metodai ir pažanga. Ugdymosi pasiekimų vertinimo būdai ir metodai: stebėjimas, pokalbis su vaiko tėvais, vaiko veiklos analizė.

Ugdymo pasiekimų vertinimo dažnumas: du kartus per metus (rudenį ir pavasarį).

Ugdymo pasiekimų vertinimo pateikimo formos: ataskaita, pokalbiai su vaiku ir tėvais, pedagogais. Vaiko pasiekimų ir pažangos įrodymai: aplankuose kaupiami vaiko darbeliai, vaikų kūrybos knygelės, „minčių lietus“, klausimai, pasakojimai, samprotavimai, žodinė kūryba, nuotraukos, vaiko veiklos stebėjimo užrašai. Aplankai atiduodami tėvams, vaikui išeinant iš darželio.

Vertinant vaiko pasiekimus, laikomasi vertinimo ir jų pateikimo etikos reikalavimų, užtikrinamas jų laikymo saugumas.

Ugdymo pasiekimų vertinimo rezultatų panaudojimas: vaikui pažinti, veiklai planuoti, ugdymo procesui individualizuoti, grįžtamajam ryšiui su vaiku ir tėvais (globėjais) užtikrinti.

VI SKYRIUS NAUDOTA LITERATŪRA

- Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras 2015 m. Prieiga per internetą: <https://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/knyga%20-%20rekomendacijos.pdf>.
- Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija 2006 m. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/uploads/documents/Pedagogams/Visas.pdf>
- Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija 2005 m. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.254659?jfwid=-eol3tri6q>
- Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras 2014 m. Prieiga per internetą: http://www.smm.lt/uploads/documents/Pedagogams/ikimok_pasiekimu_aprasas.pdf.
- Jūsų vaikas ikimokyklinukas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras 2015 m. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/uploads/documents/Leidiny/ikimokyklinukas1.pdf>.
- Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa. Vilnius: Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2014.
- Gyvenimo įgūdžių ugdymas. Ikimokyklinis amžius. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2004.
- Stebėjimas ir refleksija vaikystėje. Szarkowicz D. – Thomson Social Science Press, 2011.
- Ankstyvasis ugdymas. Einon D. V. – UAB „Egmont Lietuva“, 1998.
- Metodinė medžiaga ikimokyklinio ugdymo pedagogams. Prieiga per internetą: www.ikimokyklinis.lt
- Ankstyvojo ugdymo vadovas: tėvams, globėjams, pedagogams: vaikas iki trejų metų, sud. O. Monkevičienė, Vilnius: Minklės leidyba, 2001.
- Raidos psichologija: integruotas požiūris. R. Žukauskienė, Vilnius: Margi raštai, 2012.

Vertybinių nuostatų ugdymo kryptys

Vertybės	Teminiai pašnekesiai
Gailestis ir atjauta – noras padėti kitam.	Gailestis ir atjauta žmogui. Gailestis ir atjauta augalui. Gailestis ir atjauta gyvūnui.
Bendradarbiavimas – visų mūsų pastangos bendram tikslui pasiekti.	Draugystė. Bendrų žaidimų taisyklės. Visi kartu galime didelius darbus nudirbti.
Drąsa – savo baimės nugalėjimas, pilnavertiškumas.	Realios baimės ir pavojai. Įsivaizduojamos baimės ir kaip jų atsikratyti.
Kantrybė – savo norų ir veiksmų valdymas.	Kai vienas kalba, kiti klauso. Pradėtą darbą reikia pabaigti. Šventės laukimas ir pasiruošimas jai. Rezultato kartais reikia ilgai laukti (pvz., kol duona ant stalo atkeliauja ar iš grūdelio augalas užauga ir pan.).
Dora – sąžiningas, teisingas elgesys.	Pažadą tesėk. Apgaulė siekiant naudos.
Paslaugumas – pagalba kitiems.	Pagalba draugui. Pagalba jaunesniam vaikui. Pagalba senam žmogui. Pagalba šeimos nariams, darželio darbuotojams.
Humoras – linksmumas, pasijuokimas iš savęs ar keistų reiškinių, situacijų.	Tikrovė ir fantazija. Pokštai.
Savarankiškumas – aš pasitikiu savimi, jau daug ką galiu padaryti pats.	Savęs pažinimas. Savitvarka ir asmens higiena. Saugumas gatvėje, buityje, gamtoje. Sveikas gyvenimo būdas: maistas, judėjimas, žalingi įpročiai, pavojai.
Pagarba ir pasididžiavimas – jausti džiaugsmą, pasitenkinimą.	Mano pasiekimai. Pagarba žmogui ir jo poelgiams. Pagarba šeimai. Pasididžiavimas gimtine, tėvyne.
Atsakomybė – būti patikimam ir vertam pasitikėjimo.	Vaiko ir suaugusiojo teisės ir pareigos. Tarptautinė vaikų gynimo diena. Atsakomybė už gyvūną (augintinį).
Kūrybiškumas – mąstymas kitaip, kūryba.	Išradingas daiktų pritaikymas. Išradingas meninių priemonių pritaikymas. Knygos diena.

Tolerancija – objektyvus kito žmogaus įsitikinimų, papročių vertinimas.	Žmonių panašumai ir skirtumai. Mano ir kitų jausmai. Šeimos tradicijos.
Tautinė kultūra – tradicijų, papročių pažinimas ir išgyvenimas.	Vėlinės, Adventas, Kalėdos, Trys karaliai, Lietuvos nepriklausomybės ir jos atkūrimo dienos, Užgavėnės, Kaziuko mugė, Velykos ir kt.

PRITARTA

Prienų rajono savivaldybės tarybos

2018 m. rugpjūčio d.

sprendimu Nr.

PRIENŲ R. STAKLIŠKIŲ GIMNAZIJOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO SKYRIAUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA „KODĖLČIUKAS“

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo teikėjo duomenys:

1.1 Stakliškių gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyrius – Prienų rajono savivaldybės neformaliojo švietimo institucija, įsteigta 1979 m. rugsėjo 15 d., įstaigos adresas – Vilniaus g. 19, Stakliškės, Stakliškių sen., LT-59369 Prienų r. sav.

2. Mokymo forma – dieninė.

3. Pedagogas – ugdymo proceso organizatorius, kuris, stebėdamas vaiką, nuolat jį palaiko, skatina jo domėjimąsi, norą veikti. Pedagogas kuria namus primenančią ugdymo(si) aplinką, taiko įvairius ugdymo metodus, šiuolaikines ugdymo technologijas.

4. Vaikai ir jų poreikiai:

4.1. vaikas – pagrindinis mūsų klientas. Užtikrinant vaiko teisę tinkamai ugdytis vadovaujamesi pagrindiniais šalies bei Europos dokumentais: Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Vaiko gerovės valstybinės politikos koncepcija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu;

4.2. sudarant programos „Kodėlčiukas“ ugdymo turinį, atsižvelgta, kad būtų tenkinami vaiko poreikiai, atitinkantys vaiko amžių: jaunesniems – žaidimo, judėjimo, vyresniems 4–6 metų – pažintiniai, eksperimentiniai;

4.3. didelis dėmesys skiriamas ugdymo individualizavimui, turimai vaiko patirčiai, vaikui skatinami plačiau tyrinėti artimiausią aplinką;

4.4. vaikai turi jaustis mylimi, fiziškai ir emociškai saugūs, įvertinti, ypatingi, pripažinti, juos reikia priimti tokius, kokie jie yra.

5. Tėvų ir vietos bendruomenės poreikiai:

5.1. ikimokyklinio ugdymo skyrių lanko įvairių šeimų vaikai: daugiavaikių, auginančių 1 vaiką, socialiai remtinų šeimų. Į įstaigą atvežami vaikai iš aplinkinių kaimų: Vyšniūnų, Užuguosčio;

5.2. tėvai pasitiki darželio veikla ir nori, kad vaikas darželyje būtų saugus, kad būtų ugdomas pagal jo amžiui keliamus reikalavimus bei būtų tenkinami pagrindiniai ikimokyklinio amžiaus vaikų poreikiai: žaidimo, judėjimo, fizinio ir psichinio saugumo, bendravimo ir

bendradarbiavimo, pažintiniai, saviraiškos. Dauguma tėvų tikisi, kad lankiusiam darželį vaikui bus lengviau adaptuotis mokykloje.

6. Regiono savitumas:

6.1. Stakliškių ikimokyklinio ugdymo skyrius įsikūręs gražioje Stakliškių miestelio vietoje, prie tvenkinio. Galima dažnai lankytis darželio, miestelio bibliotekoje, ambulatorijoje, kultūros centre, bažnyčioje;

6.2. skyrius glaudžiai bendradarbiauja su gimnazija: lankomasi ir dalyvaujama vykstančiuose renginiuose;

6.3. prie netoliese esančio Guostaus ežero vyksta ugdytinių iškylos.

7. Įstaigos savitumas:

7.1. skyriuje veikia kelios grupės: priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo grupės, kuriose ugdomi vaikai nuo 2 iki 6 metų;

7.2. skyriuje plėtojama etnokultūrinė, meninė, muzikinė veikla. Tęsimos nusistovėjusios tradicijos: Rudenėlio, Adventinės popietės, Kalėdinės eglutės šventė, Užgavėnės, Motinos dienos minėjimas, iškylos gamtoje, sporto šventės;

7.3. įstaigos teritorijoje įrengtos erdvios aikštelės, kur vaikai gali patenkinti judėjimo poreikį.

8. Pedagogai:

8.1. skyriuje dirba patyrę pedagogai, turintys reikiamą išsilavinimą bei gebantys tinkamai organizuoti veiklą;

8.2. skyriuje vaikams teikiama logopedo, specialiojo pedagogo, psichologo pagalba. Ikimokyklinio ugdymo skyriaus pedagogai priklauso Stakliškių gimnazijos pradinio ir ikimokyklinio ugdymo metodinei grupei. Pedagogų gebėjimai ir žinios laiduoja kokybišką ir visapusišką vaiko ugdymą.

II SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PRINCIPAI

9. Ikimokyklinio ugdymo skyriuje vaikų ugdymas organizuojamas vadovaujantis šiais principais:

9.1. Humaniškumo principas – pripažinti vaiko, kaip savarankiškos asmenybės, vertingumą, individualumą, siekti suprasti jį, atsižvelgti į jo poreikius, interesus, tėvų lūkesčius;

9.2. Individualizavimo principas – vaikai ugdomi atsižvelgiant į individualias vaiko savybes, patirtį, poreikius, ugdymo(si) šeimoje tradicijas. Stebima ir fiksuojama vaiko daroma pažanga, numatoma tolimesnė ugdymo(si) perspektyva;

9.3. Integralumo principas – garantuojamas vaiko asmenybės harmoningumas, fizinio, psichinio ir socialinio ugdymo darna. Ugdymas vyksta integruotai, atsižvelgiant į vaiko visuminį pasaulio supratimą;

9.4. Lankstumo principas – ugdymo procesas planuojamas lanksčiai ir koreguojamas pagal aplinkybes, apima veiklos planavimą, pedagogo ir vaiko sąveiką, ugdymo aplinkos kūrimą, partnerystę su tėvais ir kt. ugdymo aspektus;

9.5. Tęstinumo principas – ikimokyklinio ugdymo turinys suderintas su ankstyvuojančiu ugdymu ir priešmokykliniu ugdymu, kad vaikas darniai pereitų nuo ugdymo šeimoje prie ugdymo priešmokyklinio ugdymo grupėje. Programoje atsižvelgiama į jau įgytą patirtį ir gebėjimus.

III SKYRIUS

TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

10. Tikslas – atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsningumais, padėti vaikui ugdytis savarankiškumo, tinkamo bendravimo su kitais, pasitikėjimo savimi, kūrybiškumo ir mokėjimo mokytis pradmenis.

11. Uždaviniai:

11.1. plėtoti individualias fizines, socialines, pažinimo, kalbos, bendravimo, kūrybines galias, skatinti pažinti ir išreikšti save;

11.2. sudaryti sąlygas ypatingai vaikų veiklai – žaidimui;

11.3. padėti plėtotis vaiko estetiniam, meniniam jautrumui, ugdyti gebėjimą išreikšti savo patirtį, taikant įvairius meninės raiškos būdus;

11.4. skatinti vaiką bendrauti, bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais, plėtojant santykius su šeima;

11.5. žadinti vaiko poreikį pažinti aplinkinį pasaulį, pratinti jame atitinkamai elgtis bei vertinti visa, kas jį supa;

11.6. padėti vaikui pažinti ir priimti tautos pagrindus.

IV SKYRIUS

UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

12. Stakliškių ikimokyklinio ugdymo skyriaus programa „Kodėlčiukas“ sudaryta vadovaujantis Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu.

13. Ikimokyklinio ugdymo siekiamybė – kad vaikas augtų sveikas, orus, bendraujantis, smalsus, kuriantis, sėkmingai besiuogdantis.

14. Vaikų nuo 2 iki 6 m. amžiaus ugdymo turinys skleidžiamas aprašant esminius vaiko pasiekimus sąlyginai šešiose numatytose ugdymosi srityse. Šios sritys apima ir aštuoniolika

pagrindinių ugdymo sričių, rekomenduojamų Ikimokyklinio ugdymo vaiko pasiekimų apraše. Taip pat yra integruotos ir papildomos sritys – gamtamokslinis ir technologinis vaiko ugdymas.

15. Vienos ugdymo srities turinys dėstomas lygiagrečiai vaikams nuo 2 iki 3 metų amžiaus ir vaikams nuo 3 iki 6 metų amžiaus. Numatoma kiekvienos srities vertybinė nuostata bei esminis gebėjimas.

16. Pedagogas pasinaudodamas ugdymo gairėmis pats kuria ir įgyvendina ugdymo turinį, atsižvelgdamas į kiekvieno vaiko ar vaikų grupės ugdymosi poreikius.

17. Organizuodamas ugdymo procesą, pedagogas naudoja rekomenduojamomis arba spontaniškai kilusiomis savaitės temomis, trumpalaikiais projektais, stengdamasis užtikrinti ugdytinių interesų bei poreikių plėtojimąsi, naujų atsiradimą, garantuoti vaikams galimybę rinktis veiklą pagal interesus, poreikius bei užtikrinti konkrečiam amžiaus tarpsniui svarbių gebėjimų nuoseklų ugdymąsi.

18. Įstaigos ugdymojo proceso organizavimo struktūra: vyksta grupinė, individuali, spontaniinė (vaikų inicijuota) vaikų veikla ryte ir po pietų, grupėje ir lauke. Ryte – „Ryto ratas“, skirtas veikloms numatyti, socialiniams įgūdžiams ugdyti ir pan. Ugdymąjį procesą koordinuoja grupės auklėtoja, jai padeda auklėtojos padėjėja, savanoriai.

19. Pagrindinės ugdymo sritys:

19.1. Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Vertybinė nuostata – noriai ugdosi sveikam, kasdieniniam gyvenimui reikalingus įgūdžius. Esminis gebėjimas – tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudoja tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje;

19.2. Fizinis aktyvumas. Vertybinė nuostata – noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminis gebėjimas – eina, bėga, šliaužia, ropoja. Lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tikslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika;

19.3. Emocijų suvokimas ir raiška. Vertybinė nuostata – domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminis gebėjimas – atpažįsta bei įvardina savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda);

19.4. Savireguliacija ir savikontrolė. Vertybinė nuostata – nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį. Esminis gebėjimas – laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiaudrinęs geba nusiraminti;

19.5. Savivoka ir savigarba. Vertybinė nuostata – save vertina teigiamai. Esminis gebėjimas – supranta savo asmens tapatumą („aš esu, buvau, būsiu“), pasako, kad yra berniukas / mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais;

19.6. Santykiai su suaugusiais. Vertybinė nuostata – nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais. Esminis gebėjimas – pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi, žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiais;

19.7. Santykiai su bendraamžiais. Vertybinė nuostata – nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais. Esminis gebėjimas – supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalijasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda), suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems;

19.8. Sakytinė kalba. Vertybinė nuostata – nusiteikęs išklausyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba. Esminis gebėjimas – klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreikšdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį;

19.9. Rašytinė kalba. Vertybinė nuostata – domisi rašytiniais ženklais, simboliais, tekstu. Esminis gebėjimas – atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti;

19.10. Aplinkos pažinimas. Vertybinė nuostata – nori pažinti ir suprasti save bei aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminis gebėjimas – įvardija ir bando paaiškinti socialinius ir gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis;

19.11. Skaičiavimas ir matavimas. Vertybinė nuostata – nusiteikęs pažinti pasaulį skaičiuodamas ir matuodamas. Esminis gebėjimas – geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, naudoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį, jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradeda suvokti laiko tėkmę ir trukmę;

19.12. Meninė raiška. Vertybinė nuostata – jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje. Esminis gebėjimas – spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje;

19.13. Estetinis suvokimas. Vertybinė nuostata – domisi, gėrissi, grožisi aplinka, meno kūriniiais, menine veikla. Esminis gebėjimas – pastebi ir žavisi gamtos grožiu, meno kūriniiais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia, suvokia ir apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais ir įspūdžiais;

19.14. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Vertybinė nuostata – didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais. Esminis gebėjimas – savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam

įsitraukia ir ją, plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais;

19.15. Tyrinėjimas. Vertybinė nuostata – smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja. Esminis gebėjimas – aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė;

19.16. Problemų sprendimas. Vertybinė nuostata – nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti. Esminis gebėjimas – atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bedradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes;

19.17. Kūrybiškumas. Vertybinė nuostata – jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą. Esminis gebėjimas – savitai reiškia savo įspūdžius įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina;

19.18. Mokėjimas mokytis. Vertybinė nuostata – noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminis gebėjimas – mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, spręsdamas problemas, kurdamas, įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą.

20. Rekomenduojamos temos veiklai: Mūsų darželis; Mano grupė; Pažaiskime kartu; Aš ir mano artimieji; Dėdė rudenėlis žemėn atkeliavo; Rudens gėrybės; Kai už lango vėjas pučia, renkimės šilčiau, vaikučiai; Skaičiukų šalyje; Gyvūnų pasaulis; Darbai darbeliai; Žodis skriaudžia; Žodis glaudžia; Aš ir laikas; Dek, Advento žvakele; Seku, seku pasaką; Kalėdos – stebuklų metas; Apsnigta žemelė; Vaikai, gyvenkime draugiškai; Mano žaislas; Noriu augti sveikas ir saugus; Šalis gimtoji – Lietuva; Mūsų augintiniai; Žiema, žiema, bėk iš kiemo; Paukšteliai grįžo; Velykos jau atėjo; Šypsosi dantukai; Mano knygelės; Žalingi įpročiai – mūsų priešai; Mamyte, mylima; Sveika, vasarėle.

21. Ugdymo metodai ir strategijos:

21.1. dominuojanti veikla – žaidimas (spontaniškas individualus, poroje, grupėje, inicijuotas suaugusiojo ar bendraamžių) atsižvelgiant į vaiko galias, pomėgius ir poreikius;

21.2. ugdymas kuriant ir keičiant aplinką. Įrengiamos vaiko veiklai patogios erdvės, parenkamos ugdymąsi, kūrybiškumą, eksperimentavimą, saviraišką skatinančios priemonės, žaislai, informacijos gavimo šaltiniai, simboliai, užrašai, ženklai ir kt. Naujos priemonės pristatomos originaliai, įdomiai, parodomi veikimo su jomis būdai. Aplinka keičiama pagal vaikų sumanymus ir norus;

21.3. ugdymasis pavyzdžiu. Pedagogas žaismingai, išraiškingai ką nors veikia vaikų akivaizdoje ir skatina jį mėgdžioti. Pedagogas pradeda kokią nors veiklą ir perleidžia savarankiškai tęsti vaikams. Pedagogas veikia drauge su vaikais kaip žaidimo ar veiklos partneris, mimika,

elgesiu, veiksmais, daiktais modeliuoja tai, ką tikisi perduoti vaikams. Kito vaiko pavyzdys. Mažesni mokosi iš vyresnių;

21.4. kūrybinė pedagogo – vaiko sąveika. Pedagogas įtraukia vaikus į veiklą gera idėja, tema, probleminiu klausimu, įdomia informacija, netikėtomis medžiagomis ir kt. Nuolat bendrauja su vaikais, pastebi jų interesus, norus, gebėjimų lygį, pateikia patarimų, informacijos, praturtina vaikų patirtį, siekia vaiko kūrybos, interpretacijos, atradimų, bandymų;

21.5. situacinis – spontaniškas ugdymas. Pedagogas keičia numatytą veiklą pagal iškilusią vaiko idėją, problemą, sumanymą. Pritaria vaiko veiklai, ją gerbia, laiko vertinga patirtimi, emociškai palaiko, išplėtoja vaiko inicijuotus pokalbius, žaidimus, reaguoja į vaiko klausimus. Ugdymo ir ugdymosi situacijų susidarymo skatinimas bendrais susitarimais ir sprendimais, problemineis klausimais, diskusijomis.

22. Ugdomoji aplinka:

22.1. Aplinka – viena iš svarbiausių ikimokyklinukų ugdytojų. Pedagogas modeliuodamas, keisdamas, turtindamas aplinką, orientuojasi į vaiko amžių, jo poreikius, galimybes, ugdymo tikslus bei uždavinius. Skyriuje kuriant aplinką laikomasi šių nuostatų:

22.1.1. aplinka turi laiduoti gerą vaiko savijautą, emocinius santykius: vaikas – vaikas, vaikas – pedagogas, vaikas – tėvai – pedagogas;

22.1.2. aplinka turi būti saugi, atitinkanti sanitarinius higieninius reikalavimus;

22.1.3. aplinka skatina aktyviai veikti, padeda atsipalaiduoti;

22.1.4. skatina vaiko savarankiškumą;

22.1.5. aplinka padeda aktyviai bendrauti;

22.1.6. aplinka estetiška ir funkcionali;

22.1.7. aplinka lengvai tvarkoma, keičiama, nuolat atnaujinama;

22.1.8. aplinka pagal galimybes aprūpinta įvairiomis priemonėmis, atitinkančiomis vaikų amžių.

22.2. Ugdymo priemonės – tikslingos, veiksmingos, įvairios. Yra šios priemonių grupės: vaizdinės ugdymo priemonės, skirtos pažintinei veiklai, tautiškumui formuoti, žaidimų ir kūrybos priemonės bei medžiagos, priemonės skirtos vaikų kūrybiškumui, socialinei raidai ugdyti, įranga, informacinės priemonės.

V SKYRIUS

UGDYMO(SI) PASIEKIMŲ VERTINIMAS

23. Vaiko ugdymo pasiekimų vertinimas – būtina kokybiško ugdymo(si) proceso dalis. Pasiekimų vertinimas suteikia galimybę pažinti vaiką, jo individualybę, išsiaiškinti vaiko ugdymo(si) ypatumus ir mokymo(si) stilių, nustatyti pasiekimų lygį ir daromą pažangą, numatyti

		Pavardė, vardas (gim.)																	
		Ugdymosi pasiekimai 20...–20... m. m.																	
		Ruduo									Pavasaris								
		Žingsniai																	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
		Kasdienio gyvenimo įgūdžiai	Fizinis aktyvumas	Emocijų suvokimas ir raiška	Savireguliacija ir savikontrolė	Savivoka ir savigarba	Santykiai su suaugusiaisiais	Santykiai su bendraamžiais	Sąkytinė kalba	Rašytinė kalba	Aplinkos pažinimas	Skaičiavimas ir matavimas	Meninė raiška	Estetinis suvokimas	Iniciatyvumas ir atkaklumas	Tyrinėjimas	Problemų sprendimas	Kūrybiškumas	Mokėjimas mokytis
		Pasiekimų sritys																	

VI SKYRIUS

NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

30. Rengiant Prienų r. Stakliškių gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriaus ikimokyklinio ugdymo programą „Kodėlčiukas“ naudoti šie šaltiniai:

30.1. Ankstyvojo ugdymo vadovas. Tėvams, globėjams, pedagogams. Vilnius, 2001.

30.2. Bendroji priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programa. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2014.

30.3. Dodge, T. D., Colker, J. L., Heroman, C. Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius, 2002.

30.4. Bennett, B., Bennett, C., Stevahn, L. Mokymasis bendraujant. Vilnius, 2000.

30.5. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2015.

30.6. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2014.

30.7. Ikimokyklinio ugdymo kokybė. Švietimo problemos analizė, ŠMM, 2012, rugsėjis, Nr. 13.

30.8. Į vaiką orientuotas ugdymas nuo gimimo iki trejų metų. Knyga ugdytojams. Vilnius, 1997.

30.9. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas.

30.10. Jungtinių tautų vaikų teisių konvencija, ratifikuota 1995 m.

30.11. Ikimokyklinio ugdymo koncepcija.

30.12. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Vilnius, 2006.

30.13. Žukauskienė, R. Raidos psichologija. Vilnius, 1996.

PRITARTA

Prienų rajono savivaldybės tarybos

2018 m. rugpjūčio d.

sprendimu Nr. T3-

PATVIRTINTA

Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazijos

direktoriaus 2018 m. rugpjūčio d.

įsakymu Nr.

PRIENŲ R. VEIVERIŲ TOMO ŽILINSKO GIMNAZIJOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO SKYRIAUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo teikėjas – Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyrius.
2. Mokymo forma – dieninė.
3. Adresas: Kauno g. 29, Veiveriai, Veiverių sen., LT-59292 Prienų r. sav.
4. Pagrindinė veiklos sritis – ikimokyklinis ugdymas.
5. Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyrius įsikūręs mokyklos patalpose. Vaikai gali naudotis mokyklos patalpomis: muziejumi, aktų sale, sporto sale, biblioteka, valgykla ir pan.
6. Ikimokyklinio ugdymo paslaugos teikiamos vaikams nuo 2 iki 6 metų amžiaus.
7. Grupėse ugdomi ir specialiųjų ugdymosi poreikių turintys vaikai; vaikai, kuriems reikalinga logopedo pagalba, turintys fonetinę artikuliacinę dislaliją.
8. Ikimokyklinio ugdymo grupėse dirba specialistai, turintys reikiamą išsilavinimą (auklėtojai, auklėtojo padėjėjai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, meninio ugdymo pedagogas, logopedas).
9. Visas ugdymo turinys orientuotas į 2–6 metų vaikų poreikių tenkinimą: žaisti, patirti, atrasti, tyrinėti, eksperimentuoti, aktyviai reikštis įvairiomis meninėmis raiškos priemonėmis, bendrauti ir bendradarbiauti, domėtis, būti pastebėtiems, pripažintiems.

10. Veiveriai – seniūnijos centras, įsikūręs netoli Kauno, Prienų rajono pakraštyje. Veiverių seniūnijoje gyventojų skaičius nuolatos didėja, nes seniūnija yra strategiškai patogioje vietoje, geras ir patogus susisiekimas su Prienais ir Kaunu. Artimiausia ikimokyklinio ugdymo įstaiga Prienų rajone yra už penkių kilometrų – Skriaudžių miestelyje.

11. Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriaus veikla grindžiama Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Jungtinių Tautų teisių konvencija, Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcija, Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija, Ankstyvojo ugdymo vadovu, Ikimokyklinio ugdymo metodinėmis rekomendacijomis, galiojančia Lietuvos higienos norma, Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazijos nuostatais, ikimokyklinį ugdymą reglamentuojančiais Prienų rajono savivaldybės dokumentais, ikimokyklinio ugdymo programa „Laiminga vaikystė“ ir kitais norminiais teisės aktais bei dokumentais.

12. Ugdymo tęstinumas: visi ikimokyklinio ugdymo skyriaus vaikai turi galimybę toliau lankyti priešmokyklinio ugdymo grupę gimnazijoje.

II SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

13. Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriuje organizuojant ugdomąją veiklą su ikimokyklinio amžiaus ugdytiniais vadovaujamosi šiais principais:

13.1. humaniškumo (vaikas gerbiamas kaip asmenybė, jis turi teisę gyventi pagal prigimtį, asmeninę patirtį);

13.2. ugdymo individualumo ir vienodų galimybių (ugdymo priemonės ir būdai parenkami atsižvelgiant į vaiko individualius gebėjimus; ypatingas dėmesys skiriamas vaikams, turintiems individualių ugdymo(si) poreikių; apleistiems, gyvenantiems atokiau bei socialinės atskirties šeimose – visiems sudaromos vienodos ugdymo(si) sąlygos);

13.3. demokratiškumo (kiekvienas saugus ir orus dėl savo socialinės, rasinės, kultūrinės ir tautinės tapatybės, gerbiama kiekvieno vaiko individualios prigimtios savybės);

13.4. tautiškumo (lietuvių tradicijų, papročių integracija į vaiko kasdieninį gyvenimą);

13.5. ugdymo lankstumo, tęstinumo ir perimamumo (nuolat palaikomas ryšys su šeima, pedagogai bendradarbiauja tarpusavyje, ikimokyklinio ugdymo turinys derinamas su ugdymu(si) šeimoje, sekamas vaikų tolesnis ugdymas ir adaptacija, palaikomi ryšiai su pradinio ugdymo mokytojais);

13.6. žaismės (pedagogas sukuria sąlygas vaiko žaidimams ir saviraiškai);

13.7. integracijos (individualių ir specialiųjų poreikių turintys vaikai ugdomi kartu su visais, dalyvauja bendruose renginiuose, šventėse bei projektuose);

13.8. funkcionalumo (siekiama vaikų savarankiškumo, formuojami įgūdžiai ir gebėjimai, padėsiantys prisitaikyti gyventi nuolat besikeičiančioje visuomenėje; specialiųjų ugdymosi poreikių vaikai mokomi savęs apsitarnavimo įgūdžių);

13.9. partnerystės su šeima (įstaiga padeda šeimai ugdyti ir rengti vaiką mokyklai, teikia metodinę pagalbą).

III SKYRIUS

UGDymo TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

14. Ugdymo tikslas – atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas, padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūrinius, taip pat ir etninius, socialinius, pažintinius poreikius.

15. Ugdymo uždaviniai:

15.1. Tikslingai įgyvendinti ugdymo(si) programą, apimančią vaiko vystymosi sričių įvairovę;

15.2. Padėti vaikui pažinti jį supantį pasaulį, skatinti vaiko savarankiškumą, kūrybiškumą, ugdyti įvairius gebėjimus;

15.3. Garantuoti vaikui saugią, sveiką ir turiningą ugdymo(si) aplinką, sudaryti sąlygas specialiesiems ugdymo(si) poreikiams tenkinti;

15.4. Pagilinti turimas, padėti įgyti naujų žinių apie savo tautos, krašto papročius ir tradicijas;

15.5. Kurti partneriškus tėvų ir įstaigos bendruomenės santykius, teikti kvalifikuotą metodinę pagalbą.

IV SKYRIUS

UGDymo TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

16. Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriaus ugdymo turinys sudarytas siekiant visapusiškai ir integraliai ugdyti vaikus, atsižvelgiant į jų amžiaus tarpsnio ypatumus ir ugdytinus pasiekimus, jų grupes.

17. Organizuojant ikimokyklinio ugdymo procesą, svarbu orientuotis į vaiką, jo poreikius, interesus, vaikų kultūrą, pripažinti vaiko fizinę ir žodinę saviraišką (žaidimus, fantazijas, rimavimą, humorą, mėgdžiojimą ir t.t.), suprasti, kad vaikas turi turėti teisę būti vaiku, vaikų grupėje ir

šeimoje humanistinėmis, demokratinėmis vertybėmis pagrįsti gyvenimo būdą (vaikui reikia, kad juo rūpintųsi, mylėtų ir pritartų), skatinti vaiko ir pedagogo sąveiką, vaiko aktyvumą, kūrybiškumą, praturtinti jo patirtį, padėti perimti kultūrinės vertybes, tobulinti ugdymo procesą.

18. Planuojant ugdymo turinį atsižvelgiama į sezoniskumą, kalendorines šventes, regiono savitumą, artimiausią aplinką ir vaikų bei jų tėvų inicijuotas idėjas.

19. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo turinys grindžiamas ikimokyklinio amžiaus vaikų poreikiais: emociniais, judėjimo ir pažinimo.

20. Siekiant tęstinumo principo ikimokyklinis ugdymas grindžiamas pagrindinių kompetencijų (socialinė, sveikatos saugojimo, pažinimo, komunikavimo, meninė) ugdymu, kurios toliau plėtojamos priešmokykliniame amžiuje.

21. Ugdomos kompetencijos:

21.1. **Socialinė kompetencija. Tikslas – mokėti gyventi kartu ir būti greta.**

Ankstyvasis vaikų amžius (2–3 m.)	Ikimokyklinis vaikų amžius (3–6 m.)
- Kasdieninio bendravimo metu pasisveikina, atsisveikina, pratinasi elgtis mandagiai (<i>ačiū, prašau, atsiprašau</i>); - Įsitraukia į žaidimus, reaguodamas į paminėtus jo gebėjimus, daiktus, nusakytą lytį; - Kasdienėje veikloje pratinasi pats valgyti, judėti, praustis, rengtis ir kt.; - Kasdienėje veikloje laisvai juda, veikia; - Pratinasi atlikti nuobodžius darbus (tvarkyti žaislus), ugdosi savitvarkos įgūdžius (pratinasi skirti savo asmeninius daiktus, žaislus nuo kitų, atpažinti savo drabužėlius); - Žaidžia vardų žaidimus: save vadina vardu, pasako vardą kitam; - Bando tyrinėti savo ir kitų žmonių panašumus bei skirtumus; - Žaidžia vaizduotės, emocinius žaidimus, stengiasi suprasti, kas gerai ir kas blogai; - Savo elgesį vertina atsižvelgdamas į pritariančią ar nepritariančią suaugusiojo veido išraišką; - Laisvai juda, randa pakankamai funkcionalią	- Dalijasi savo išgyvenimais su draugais ir pedagogais; - Pratinasi pažinti save bei teigiamai vertinti; - Pratinasi savarankiškai spręsti problemas, ieško bendravimo, žaidimų, veiklos su kitais; - Domisi kitu, jo žaislais, sumanymais, nuomone; - Pratinasi klausytis ir girdėti kalbantįjį, pats klausia, pasakoja, paaiškina; - Pratinasi padėti mažesniems, silpnesniems, jais rūpinasi; - Suvokia, jog visi žmonės skirtingi, pratinasi gerbti šiuos skirtumus; - Pratinasi spręsti konfliktus taikiai – susitarimų, diskusijų, dalijimosi būdu, stengiasi atsisakyti nepriimtino elgesio įpročių; - Dalijasi su kitais savo patirtimi, žaislais, derina savo ketinimus, veiksmus; - Kuria taisykles, atlieka bendrus darbus, tariasi, siūlo, kūrybiškai plėtoja sumanymus, jam pasiūlytas temas, idėjas; - Domisi įvairia informacija;

aplinką, skatinančią domėtis, pažinti; - Siekia būti savarankiškas, nepriklausomas – spręsti, svarstyti.	- Pratinasi orientuotis naujoje socialinėje aplinkoje; - Pratinasi bendrauti su įvairiais žmonėmis.
---	--

21.2. Sveikatos kompetencija. Tikslas – vaiko gebėjimas saugiai judėti ir veikti bei sveikai gyventi.

Ankstyvasis vaikų amžius (2–3 m.)	Ikimokyklinis vaikų amžius (3–6 m.)
- Skatinami laikytis bendrų susitarimų, taisyklių, vengiant netinkamų būdų išlieti emocijas; - Pratinasi nusakyti savo emocijas; - Prireikus ugdomi gebėjimą sutelkti valią, ištvermę; - Pratinasi orientuotis naujoje aplinkoje; - Sužino apie saugų elgesį grupėje, žaidimų aikštelėje; - Ugdomi savarankiškumo, kultūrinių, higieninių įgūdžių pradmenis; - Įgyja saugaus elgesio pradmenis, suvokia pavojų; - Laisvai juda, tenkindami prigimtinių judėjimo poreikį; - Mokosi išreikšti save judesiu, žaidžia imitacinius žaidimus; - Pratinasi judėti didelėje ir ribotoje erdvėje, tikslingai eiti ten, kur reikia ar nori, pastumti mašinėlę, vežimėlį ir kt.; - Užlipa, nulipa nuo lovos, lipa laiptais, į kalnelį, nusileidžia nuo jų, keturiomis užlipa nuožulniomis kopėtelėmis; - Ropoja, šliaužia, bėga, šokinėja, judina liemenį, kojas, rankas, galvą, išbando lindimo būdus; - Pratinasi išvengti kliūčių, orientuotis erdvėje; - Pereina nuo ėjimo prie bėgimo, nuo bėgimo prie ėjimo, eidamas keičia kryptį;	- Išmoksta saugiai ir savarankiškai elgtis naujoje aplinkoje; - Sužino apie aplinkos poveikį sveikatai bei žmogaus poveikį gamtai; - Sužino apie saugų elgesį grupėje, žaidimų aikštelėje, gatvėje, prie vandens telkinių, bendruomenėje. Kartu sukuria saugaus elgesio grupėje, žaidimų aikštelėje taisykles; - Sužino apie pavojų, kurį gali kelti bendravimas su svetimais žmonėmis. Aptariami įvairūs būdai, kaip elgtis įvairiose situacijose; - Išmoksta, kaip elgtis su aštriais, smailiais daiktais, cheminėmis medžiagomis, ugnimi, buitinais-techniniais prietaisais. Sužino, kad augančiam organizmui kenkia narkotinės medžiagos, vaistai, alkoholis ir rūkymas. Susipažįsta su nuodų simboliu; - Ima pažinti savo kūną, jo fizines galimybes, mokosi išreikšti save judesiu; - Išmoksta prižiūrėti savo kūną: laikosi asmens higienos, tinkamo dienos ritmo, stengiasi sveikai maitintis, rengtis pagal orą, taisyklingai sėdėti, stovėti, daug judėti ir žaisti gryname ore; - Tobulina gebėjimą laisvai, koordinuotai, įvairiais būdais vaikščioti, bėgioti, šliaužti, ropoti, lįsti, bėgti, šokinėti, judinti liemenį, kojas, rankas, galvą; - Pratinasi judėdamas orientuotis erdvėje,

- Nepargriūdamas spiria kamuolį; - Atlieka pedagogo pasiūlytus pratimus, dalyvauja rytinėje mankštoje, kūno kultūros valandėlėse; - Mokosi šiltai bendrauti; - Pratinasi po įtampos ar didesnių išgyvenimų mažinti emocinę įtampą fizine iškrova, meninėmis priemonėmis (dainavimas, muzikos klausymas, piešimas, imitaciniai žaidimai ir kt.); - Prireikus geba kreiptis pagalbos į suaugusįjį.	- išvengti kliūčių, keisti judėjimo greitį, kryptį; - Ugdosi vikrumą, lankstumą, stiprumą, valią, ištvermę, drąsą; - Ugdosi taisyklingą kvėpavimą, lavina rankos miklumą, akies ir rankos tikslumą, didina jutiminį jautrumą; - Išmoksta saugiai naudotis fiziniam judėjimui skirta įranga, priemonėmis, žaislais; - Sužino, kad kūno ir sielos sveikata, taip pat gebėjimas gražiai bendrauti su kitais žmonėmis lemia žmogaus sveikatą; - Nusako savo savijautą ir supranta, kada jaučiasi blogai ar yra pavargęs, pasako apie tai kitiems, eina pailsėti.
--	---

21.3. Pažinimo kompetencija. Tikslas – atrasti ir tyrinėti mus supantį pasaulį.

Ankstyvasis vaikų amžius (2–3 m.)	Ikimokyklinis vaikų amžius (3–6 m.)
- Pratinasi pasakyti savo vardą, pavardę, adresą, metus; - Stengiasi įvardyti savo norus; - Geba veikti ne tik praktiškai, bet ir mintyse: atgaminti, gerinti ir nustatyti ryšį tarp to, ką atsimena ir mato; - Susipažįsta su supančia aplinka. Domisi mergaičių ir berniukų skirtumais; - Atkreipia dėmesį į bendravimui svarbius dalykus: dienos režimą, daiktų vietą; - Atidaro, uždaro, dėlioja daiktus prieš-už, ant-po; - Veria raištelį į batus, tiksliau stato, konstruoja, dėlioja dėlionės; - Susipažįsta, tyrinėja supančią aplinką. Klausinėja, domisi gamtos reiškiniiais. Stebi gyvūnus ir augalus, jais gėrasi. Aiškinasi, kodėl negalima skriausti gyvūnų;	- Domisi šalia esančiais bendraamžiais, savimi ir kitais žmonėmis. Suvokia žmonių panašumus ir skirtumus, jų išvaizdą, jausmus, supranta, kad žmoguje yra daug paslapčių. Suvokia ir jaučia, kad yra mylimas; - Domisi profesijomis; - Stebi, tyrinėja supančią aplinką. Įvardija daiktų pavadinimus, bando juos naudoti pagal paskirtį; - Pastebi savo aplinkoje įvairius namų apyvokos daiktus, įsidėmi jų pavadinimus; - Vyksta į gamtos tyrinėjimo, stebėjimo išvykas, padeda tvarkyti aplinką; - Ugdosi laiko tėkmės pojūtį pagal savo gyvenimo ritmą, suvokia paros dalis, jų keitimąsi, savaitės laiko tėkmę (darbo, poilsio dienos), metų laikus, jų seką. Randa būdų matuoti, pažinti laiką; - Aplinkoje esančius daiktus panaudoja

- Tyrinėja aplinką visais jutimais: įsiklauso, įsižiūri, uosto, ragauja, liečia gamtos gėrybes. Veikia su įvairia gamtine medžiaga: vandeniu, smėliu, kaštonais, giliukais, akmenukais; - Pratinasi orientuotis grupėje, darželio aplinkoje. Aiškinasi, suvokia daiktų padėtį; - Susipažįsta su naminiais gyvūnais, juos atpažįsta knygelėse, paveikslėliuose. Bando įvardinti, pavadinti, mėgdžioti; - Stebi augalus, jais gėrisi. Stebi, kaip suaugusieji juos prižiūri: laisto, purena žemę. Gamtoje pastebi žydinčias gėles, jomis džiaugiasi; - Pratinasi pastebėti gamtoje vykstančius pokyčius. Klausosi skaitomų kūrinių apie gamtą, jos reiškinius. Aiškinasi sąvokas „diena“, „naktis“; - Žiūrinėja knygeles, ieško dangaus kūnų: saulės, mėnulio. Imituoja dangaus kūnų, gamtos reiškinių judesius (saulė šviečia, vėjas pučia ir kt.). Žaidžia žaidimus, susijusius su gamtos reiškiniais.	gretinimui, lyginimui, kolekcionavimui, modeliavimui, probleminių užduočių atlikimui; - Tenkina smalsumą tyrinėdamas techninius atradimus: žaisdamas su techniniais žaislais, magnetais. Žaidžia didaktinius, judrius žaidimus ekologine tema, dalyvauja gamtosaugos projektuose. Keliauja, iškylauja netoli darželio esančiose poilsio vietose; - Susipažįsta su naminiais gyvūnais, jų globa. Mėgdžioja jų judesius, balsus. Tyrinėja kūno dalis, jas įvardina. Suvokia gyvūnų pavadinimus; - Skiria naminius ir laukinius gyvūnus, suvokia jų panašumus ir skirtumus, kalba apie jų mitybą. - Aiškinasi naminių bei laukinių gyvūnų elgseną ir ypatumus. Aptaria naminių ir laukinių gyvūnų prisitaikymą prie aplinkos; - Stebi augalus, aptaria jų dalis. Stebi, tyrinėja bei aiškinasi apie augalų augimą, gyvybines funkcijas. Klausosi pasakojimų apie augalus, aptaria augalų vystymąsi. Žaidžia judrius, kūrybinius žaidimus gamtoje; - Aiškinasi, kurie augalai žmones maitina, rengia, gydo, puošia, džiugina. Rūpinasi augalais, mokosi juos prižiūrėti, įvardina jų pavadinimus. Suvokia, jog augalai suteikia žmogui estetinį pasigėrėjimą.
---	---

21.4. Komunikavimo kompetencija. Tikslas – kalbėti, klausytis, bendrauti, domėtis skaitymu, rašymu.

Ankstyvasis vaikų amžius (2–3 m.)	Išimokyklinis vaikų amžius (3–6 m.)
- Mokosi kalbėti žodžiais. Klausydamas grožinės literatūros kūrinių, žiūrinedamas paveikslėlius bando atpažinti matytus daiktus, žmones, gyvūnus. Mėgdžioja, kartoja	- Geba taisyklingai kalbėti, pasakoja apie patirtus įspūdžius, nutikimus draugams, pedagogui. Klausosi sekamų pasakų, grožinės literatūros kūrinių, bando aiškinti ir

suaugusiųjų, draugų žodžius. Stengiasi kartu su auklėtoja ar vienas deklamuoti eilėraštkus, dainuoti lopšines, ploti katutes. Klausosi gyvūnėlių garsų: kačiuko miaukimo, šuns lojimo, karvės mūkimo, vištos kudakavimo. Varto knygeles, ieško daiktų, kuriuos auklėtoja įvardija: lėlė, mašina, kiškutis ir kt;

- Pratinasi klausytis trumpo skaitomo kūrinio.

Bando klausti ir atsakyti. Mokosi mandagumo žodžių. Žaisdamas su žaislais spontaniškai atkartoja girdėtus garsus, žodelių junginius;

- Kalbina draugus. Žaidžia bendrus žaidimus. Bando dalyvauti nesudėtingose siužetų inscenizacijose. Pratinasi atlikti žaidybinius judesius: ploja katutes, trepsi kojomis;

- Reaguoja į grupėje esančių suaugusiųjų, draugų kalbinimą. Nori būti pastebėti, kalbinami. Žiūrinedami iliustracijas, paveikslėlius reiškia nuotaikas;

- Emocingai reaguoja į skaitomus deklamuojamus kūrinius, pasakojimus ar dainuojamus kūrinius;

- Žaidžia artikuliacinius žaidimus;

- Varto, žiūrinėja knygutę. Mokosi versti lapus, atsargiai elgtis su knyga. Bando įvardinti tai, ką mato;

- Suranda savo mėgstamą knygelę.

interpretuoti. Atpažįsta žmonių, gyvūnų kalbas, mėgdžioja;

- Pratinasi išsakyti savo norus, įvardina savo veiksmus. Stebi, žiūrinėja paveikslėlius, žaislus, pasakoja apie juos. Klausinėja jį dominančių dalykų. Mokosi bendrauti su draugais;

- Suvokia, kad kalba galima perteikti daug informacijos. Išreiškia liūdesį, džiaugsmą, pagarbą. Pasakoja, mėgdžioja, deklamuoja, tęsia draugų pradėtą pasakojimą. Kalba apie tai, ką mato, girdi, liečia, ragauja, veikia;

- Pratinasi susirasti draugų. Kviečia bendrauti, žaisti kartu. Mėgdžioja vieni kitus gestais, mimika;

- Bando žaisti grupelėmis, bendrauja su mažai pažįstamais vaikais, palaiko ryšius su draugais. Pratinasi išklausyti kalbančiojo iki galo, reaguoti į pašnekovą;

- Kartoja suaugusiųjų, personažų, gyvūnų balsus. Žaidžia, bendrauja, atskleidžia savo emocijas, išgyvenimus;

- Pratinasi savo nuomonę derinti su suaugusiais. Siekia pažiūrų bendrumo. Pasitiki suaugusiais, juos laiko pavyzdžiu;

- Dalinasi su bendraamžiais patirtimi. Diskutuoja įvairiais klausimais, vertina. Bando spręsti problemas, rasti pažintinius ryšius. Vertina kitų žmonių, draugų, savo elgesį, darbus;

- „Skaito“ knygeles vienas kitam. Kuria knygeles kartu su suaugusiais. Sudeda paveikslėlius iš dalių, suvokia jų prasmę. Lavina smulkiuosius rankų raumenis, piešdamas įvairias linijas.

21.5. Meninė kompetencija. Tikslas – pajusti, kurti ir grožėtis.

Ankstyvasis vaikų amžius (2–3 m.)	Ikimokyklinis vaikų amžius (3–6 m.)
- Bando save išreikšti piešiniu, vaizduoja taškelius, brūkšnelius; - Bando piešti ir didžiuojasi savo kūryba ir darbais; - Piešdamas ir tapydamas tyrinėja saviraiškos galimybes linija ir dėme; - Susipažįsta su piešimo priemonėmis, bando piešti pirštelio, keverzoti. Mokosi taisyklingai laikyti piešimo priemonę, orientuotis piešimo lape. Eksperimentuoja, stebi potėpius, pratinasi dažyti viena, vėliau keliomis spalvomis. Stebi, džiaugiasi dailės kūrinių, kitų vaikų darbais. Minko nedidelį molio gabalą, bando sujungti atskiras detales, kočioja „dešreles“ „lazdeles“; - Pratinasi klijuoti, tvirtinti, lipinti, konstruoti, kirpti žirkklėmis; - Piešia kreida ant asfalto, pagaliuku ant smėlio, žiemą ant sniego; - Klausosi muzikos kūrinių, perteikia juos judesiais. Bando atlikti balsą lavinančius pratimus. Mokosi barškinti barškučiais, mušti būgnelį; - Pasitiki savo muzikinėmis galiomis, bando atkurti melodiją balsu; - Mėgsta muzikuoti kartu su kitais, derinasi prie suaugusiojo balso intonacijos; - Vaikšto pagal lėtesnį ar greitesnį muzikos tempą, ritmiškai barškina barškučiais, muša būgnelį; - Susikibę rankomis eina rateliu, juda vorele, imituoja reikiamus judesius.	- Išbando įvairias piešimo, tapymo technikas (liejimas ant popieriaus, grotažas ir kt.), derina keletą technikų; - Pažįsta spalvas bei jų atspalvius; - Kuria pačių įsivaizduojamą pasaulį savo ar pedagogo pasiūlyta technika; - Jaučia spalvų, formų, medžiagų struktūros ypatumus; - Aplikuoja, antspauduoja, lipdo, karmo, lanksto iš popieriaus, vielės, naudoja gamtines medžiagas; - Komponuoja gyvų ar džiointų lauko gėlių puokštes, bando rišti verbas; - Susipažįsta su meninės raiškos priemonėmis. Vaizduoja nesudėtingos formos daiktus, reiškinius, konstruoja, modeliuoja nesudėtingus statinius. Atrasdamas, bandydamas, tyrinėdamas siekia meninės raiškos priemonių įvairovės; - Dainuodami mokosi taisyklingos kūno laikysenos, kvėpavimo. Dainuodami pritaria vaikiškais instrumentais, akmenukais, trinkelėmis ir kt. Improvizuodami judesiais, perteikia ratelių, šokių muziką (trepsi, pliauškdami per kelius, spragsi pirštais, caksi liežuviu). Šokdami įgunda ritmingai atlikti judesius ir šokio elementus: šuoliukus, pritūpimus, sukinius, dvigubą žingsnelį.

22. Pedagogas ugdymo turinį pritaiko pagal kiekvieno vaiko ir bendrą grupės lygį. Ugdymo turinys visai grupei pritaikomas orientuojantis į bendrus grupę lankančių vaikų poreikius ir ypatumus.

23. Ugdymo(si) metodai:

23.1. Žaidimas – pagrindinis ugdymo(si) metodas, padedantis išdėstyti nagrinėjamą temą, ją plėtoti.

23.2. Žodinis metodas – suteikia galimybę perduoti informaciją, panaudoti grožinę literatūrą.

23.3. Vaizdinis metodas – stebėjimų metu, išvykų metu formuojami vaizdiniai apie supančio pasaulio objektus ir reiškinius.

23.4. Praktinis metodas – įvairių priemonių panaudojimas vaikų veiklai, darbas, kompiuterinių technologijų panaudojimas vaikams padeda pažinti ir suprasti juos supančią aplinką.

23.5. Kūrybinis metodas – sudaro sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas, ieškoti problemų sprendimo būdų, ugdytis pastabumą.

23.6. Projektinis metodas – padeda formuoti įvairesnį ugdymo procesą ir spręsti iškilusias problemas.

24. Metodai yra papildomi, atnaujinami, atsižvelgiant į vaikų norus, auklėtojų kūrybiškumą, sumanymus, gimnazijos bendruomenės, šeimos rekomendacijas.

25. Programai įgyvendinti reikalingos priemonės:

25.1. Ugdymo procesui reikalinga literatūra (programinė, informacinė, mokslo populiarioji, vaikų, klasikinė, metodinė, grožinė literatūra, kultūros, švietėjiški ir mokslo populiarinimo periodiniai leidiniai).

25.2. Specialiosios ugdymo priemonės, parengtos ir pritaikytos vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių (vaizdinės, techninės, demonstracinės, skaitmeninės mokymo priemonės, žaislai, daiktai, medžiagos, literatūra ir pratybų sąsiuviniai).

25.3. Daiktai, medžiagos ir įranga (darbo, kūrybos, vaizdinės priemonės, gaubliai, kompiuteriai, kompiuterių įranga, žaislai, stalo žaidimai, molbertai ir kita).

25.4. Kanceliarinės, fotoprekės, sporto inventorių, muzikos instrumentai, muzikiniai įrašai.

25.5. Vaikiški baldai, baldai, reikalingi mokymo priemonėms laikyti.

V SKYRIUS

UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

26. Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimas – neatsiejama kokybiško ugdymo(si) proceso dalis, tai nuolatinis informacijos apie vaiko, jo ugdymo(si) ypatumus bei daromą pažangą atskirais amžiaus tarpsniais kaupimas ir apibendrinimas.

27. Ugdymo(si) pasiekimai ir pažangos vertinimas atliekamas vadovaujantis Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazijos ikimokyklinio / priešmokyklinio ugdymo vaikų pasiekimų vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu 2018 m. balandžio 27 d. direktoriaus įsakymu Nr. (1.3.)-V-106.

28. Vaiko pasiekimai vertinami du kartus per metus.

29. Pirmasis vertinimas ikimokyklinio amžiaus vaikams organizuojamas rugsėjo–lapkričio mėn., priešmokyklinio amžiaus – iki lapkričio 1 d.

30. Vertinimo metu išsiaiškinami realūs vaiko gebėjimai, patirtis, kas sekasi geriau, kas – sunkiau, numatomas tolesnis ugdymo tikslas ir uždaviniai, ugdymo(si) individualizavimo ir paramos vaikui formos.

31. Antrasis vertinimas ikimokyklinio amžiaus vaikams atliekamas iki birželio mėn., priešmokyklinio amžiaus vaikams – iki gegužės 15 d.

32. Vertinimo metu nustatoma individuali kiekvieno vaiko pažanga, pasiekta per metus, apibendrinami įvykę pokyčiai, nustatoma, ar tinkamai pasirinkta ugdymo(si) kryptis, numatomi tolesnio vaiko ugdymo(si) tikslai ir uždaviniai, parengiamas vaiko pasiekimų aprašas.

33. Tarpinis vertinimas – nebūtinai, vertinama esant reikalui, jei išryškėjo didelės ugdymo(si) spragos.

34. Vaikų pasiekimus vertinti padeda logopedas, meninio ugdymo pedagogas, neformaliojo švietimo pedagogai ir kt. specialistai.

35. Ugdymo(si) sėkmingumas / nesėkmingumas sprendžiamas tik su ugdymo procese dalyvaujančiais specialistais ir tėvais.

36. Vaiko pasiekimai vertinami nuolat.

37. Pedagogas planuoja, atlieka vaiko pažangos bei pasiekimų vertinimą ugdymo procese, apibendrina ir įvertina pasiekimus, informuoja, teikia metodinę pagalbą bei rekomendacijas tėvams apie vaiko ugdymo(si) pasiekimus, daromą pažangą.

38. Remdamasis vertinimo informacija, analizuoja, koreguoja ugdymo(si) procesą, pasirenka veiksmingiausius būdus ir metodus, kad vaikas patirtų sėkmę, rūpinasi, kad laiku būtų suteikta specialioji pagalba, kartu įsivertina ir savo darbą.

39. Įstaigos vadovai prižiūri pažangos ir pasiekimų vertinimo informacijos rinkimo, fiksavimo bei panaudojimo įgyvendinimą, užtikrina vertinimo dermę įvairiose amžiaus grupėse, inicijuoja vaikų pasiekimų ir pažangos aptarimą metodinės grupės pasitarimuose bei Vaiko gerovės komisijos posėdžiuose.

40. Tėvai (globėjai) vertina vaiko pasiekimus individualių pokalbių su auklėtojomis metu, atsakydami į anketų klausimus, pildydami vaiko pasiekimų ir pažangos aprašus.

41. Ugdymo pažangos ir pasiekimų vertinimo būdai ir metodai:

41.1. vaiko veiklos ir elgesio stebėjimas;

41.2. pokalbis su vaiku;

41.3. pokalbis su vaiko tėvais;

41.4. anketos tėvams;

41.5. vaiko veiklos ir kūrybos darbų analizė;

41.6. atskirų situacijų aprašymas;

41.7. fotografavimas, vaizdo įrašai, garso įrašai ir kt.

42. Vertinimo medžiaga yra konfidenciali ir aptariama individualiai su vaiko tėvais (globėjais) rudenį ir pavasarį. Pokalbiuose gali dalyvauti logopedas, meninio ugdymo pedagogai, specialistai, vadovai.

43. Tėvai su vaiko pasiekimais yra supažindinami grupės susirinkimų metu, o su individualiais vaiko pasiekimais supažindinami asmeniškai, individualių pokalbių metu.

VI SKYRIUS

NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

44. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Vilnius, ŠMM, ŠAC, 2015.

45. Bakūnaitė J. Humanistinio vaikų ugdymo programa „Auginu gyvybės medį“. Vilnius, 1998.

46. Becher-Techtor I. Kūrybiškumas vaikų darželyje. Vilnius, 2001.

47. Ellen R. Daniels, Stafford K. Atvirų visiems vaikams grupių kūrimas // „Gimtasis žodis“, 2000.

48. Gražienė V. Kai kurie ikimokyklinio ugdymo praeities ir dabarties santykio aspektai // Lietuvos vaikų darželiai: praeitis ir dabartis. Vilnius: Leidybos centras, 1999. P. 20–23.

49. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas.

50. JTO Vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. LR Vyriausybės įstatymu Nr. 1-983.

51. Juodaitytė A. Vaikystės fenomenas: socialinis-edukacinis aspektas. Šiauliai, 2003.

52. Juodaitytė A. Socializacija ir ugdymas vaikystėje. Vilnius, 2002.
 53. Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcija, 1989.
 54. LR švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymas Nr. ISAK-627 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“.
 55. LR švietimo įstatymas (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853).
 56. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Vilnius, 2006.
 57. Mockevičienė O. Ankstyvojo ugdymo vadovas. Vilnius, 2001.
 58. Mockevičienė O. Reformuojamo ikimokyklinio ugdymo turinio sudarymas ir diegimas // Lietuvos vaikų darželis: praeitis ir dabartis. Vilnius: Leidybos centras, 1999. P. 51–57.
 59. Schiller P. Vertybių knyga. Šiauliai, 2004.
 60. Staesfeld E., Rask-Mathasen Ch. Pedagogika ir demokratija. Vilnius: Aidai, 1999.
 61. Teresevičienė M., Gedvilienė G. Mokymasis grupėse ir asmenybės kaita. Kaunas, 2003.
 62. Vaikų darželio programa „Vėrinėlis“. Vilnius: Leidybos centras, 1993.
 63. Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija.
-